

Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs
in Noord-Oost Friesland

JAARSTUKKEN 2021

Voorwoord en vaststelling

Het bestuur van de Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland biedt u hierbij haar jaarstukken 2021 aan.

Deze rapportage is ingericht conform de bepalingen en richtlijnen uit het Burgerlijk Wetboek en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving ('RJ-bundel'), alsmede het aparte hoofdstuk RJ 660 voor onderwijsinstellingen.

De rapportage bestaat uit een bestuursverslag en een jaarrekening, alsmede de bijbehorende overige gegevens. De betreffende onderdelen zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Dat houdt in dat de informatie opgenomen in de jaarrekening van overeenkomstige toepassing is op het bestuursverslag en dat de informatie opgenomen in het bestuursverslag van overeenkomstige toepassing is op de jaarrekening.

Dit bestuursverslag 2021 is vastgesteld door het bestuur van de Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland en is aangeboden aan de Medezeggenschapsraad van PRO Dokkum.

Mede namens, dhr. B. van Kammen, directeur PRO Dokkum,

Dhr. G.W. van Lonkhuyzen
dagelijks bestuurder

Deze rapportage is vastgesteld d.d. 30 mei 2022 door de bestuursleden:

Dhr. A.D. Aalberts
voorzitter

Mevr. Y. de Groot-Krikke
secretaris

Mevr. S.M. Ensel - Boonstra
penningmeester

Mevr. K.J. van Westrhenen
lid

Dhr. F.J. Talsma
lid

Dhr. G.W. van Lonkhuyzen
dagelijks bestuurder

Inhoudsopgave

Voorwoord en vaststelling	2
Jaarstukken 2021	4
Bestuursverslag	5
Verslag toezichthoudend bestuur	6
1 Algemeen	10
2 Verplichte thema's vanuit wet- en regelgeving	11
3 Visie en besturing	16
4 Risicomanagement	22
5 Bedrijfsvoering - Personeel	25
6 Bedrijfsvoering – Huisvesting	29
7 Bedrijfsvoering – Financiën	30
8 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken	37
9 Toekomstige ontwikkelingen	43
10 Continuïteitsparagraaf	46
11 Gegevens over de rechtspersoon	51
Jaarrekening	52
Balans per 31 december 2021	53
Staat van baten en lasten over 2021	54
Kasstroomoverzicht over 2021	55
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	56
Toelichting op de balans per 31 december 2021	61
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2021	66
Bijlagen bij de jaarrekening	68
Model E: Verbonden partijen	69
Model G: Verantwoording van subsidies	70
Model H: WNT verantwoording 2021	71
Overige gegevens	74
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	74
Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat	74
Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2020	74
Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2021	74
Gebeurtenissen na balansdatum	74

Jaarstukken 2021

- Bestuursverslag
- Jaarrekening
- Overige gegevens

Bestuursverslag

Verslag toezichthoudend bestuur

In het jaarverslag dat voor u ligt, verantwoordt het bestuur van PRO Dokkum zich over het gevoerde beleid in 2021. Het bestuur vindt het belangrijk om een school in stand te houden die in balans is. Die balans komt om te beginnen tot uiting in goede onderwijskundige prestaties van leerlingen en het personeel. Daarnaast is er een bedrijfsvoering die uitzicht biedt op goed onderwijs, goede huisvesting én continuïteit van de school.

Het bestuur zet in op betrokkenheid van alle medewerkers en allen die direct of indirect bij het onderwijs betrokken zijn. Een belangrijke drijfveer is de inbedding van de school in de samenleving. Daarbij is essentieel dat de schoolidentiteit wordt (h)erkend door ouders van leerlingen en toekomstige leerlingen.

Verantwoording wettelijke taken

Goedkeuring begroting, jaarrekening, bestuursverslag en strategisch meerjarenplan

Voor de goedkeuring van de begroting, de jaarrekening inclusief het bestuursverslag en de tussentijdse financiële rapportages (de vier,- en achtmaands rapportages) wordt de planning & control cyclus gevolgd.

Het Schoolplan van PRO Dokkum draagt als titel: "Werk maken van werk! Schoolplan 2018-2021". Ook in het Jaarplan 2021-2022 is dat motto van kracht. Zeer toepasselijk, aangezien PRO Dokkum jaar na jaar zeer hoge uitstroombelastingen richting arbeidsmarkt laat zien.

Naleving wettelijke voorschriften

Het bestuur (dagelijks bestuurder en toezichthoudend bestuur tezamen) leeft de wettelijke voorschriften na. Het betreft hier de Code goed bestuur, gedragscodes en richtlijnen die de organisatie onderschrijft

Omgang met code goed bestuur en afwijkingen daarvan

De *Code Goed Bestuur* wordt nageleefd. De Code Goed Onderwijsbestuur VO is gebaseerd op vier principes: verantwoordelijkheid, professionaliteit, integriteit en openheid. Deze principes vormen de basis voor de wijze waarop bestuur en intern toezicht belangen afwegen en koers bepalen. Het bestuur van het PRO Dokkum is zich bewust van de genoemde principes en reflecteert regelmatig op de toepassing hiervan om de verwerving en het behoud van maatschappelijk vertrouwen en draagvlak te bevorderen.

Als vervolg op een bestuurlijke zelfreflectie in 2018 is in 2019 een intern toezichts- en waarderingskader ontwikkeld, vastgesteld en toegepast. In het kader van de reflectie op het eigen handelen heeft het bestuur in 2020 opnieuw afspraken gemaakt en in 2021 ten uitvoer gebracht in het kader van professionalisering. De reguliere schoolbezoeken en gesprekken met de medezeggenschap zijn daarbij belangrijke informatiebronnen.

Rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen

Als toezichthoudend bestuur zien we toe op de rechtmatige verwerving en de rechtmatige en doelmatige bestemming en aanwending van de financiële middelen. Daarbij hechten we er grote waarde aan dat dit onderwijs van hoge kwaliteit is en dat de wijze waarop we onderwijs aanbieden en werkgeverschap uitoefenen bijdraagt aan de ontplooiing van leerlingen en medewerkers. Het toezichthoudend deel van het bestuur vindt het belangrijk dat integriteit, rechtmatigheid en doelmatigheid van ons handelen worden bewaakt.

Jaarlijkse accountantscontrole

Ten aanzien van de planning en control cyclus:

- Conform het toezichtskader dat het bestuur hanteert, is de (verlengde) aanwijzing van de accountant geagendeerd en besproken. Voor boekjaar 2020 was Van Ree Accountants B.V. de accountant. Ook voor het boekjaar 2021 is Van Ree Accountants B.V. benoemd als accountant.
- De accountant heeft de gelegenheid gekregen om de benodigde controleactiviteiten tijdig en op onafhankelijke basis uit te voeren.

- Bijzonderheden voorafgaand aan de controle zijn gemeld. Dat betrof over het jaar 2021 de voorbereiding op een bestuurlijke fusie. Verder waren er geen issues om te melden.
- De auditcommissie van het algemeen bestuur en de dagelijks bestuurder hebben na de controle een gesprek gevoerd met de accountant. Tot tevredenheid.

Optreden als werkgever van het uitvoerend bestuur (benoeming, ontslag, schorsing, vaststelling beloning)

Sinds 1 september 2018 is de heer G.W. van Lonkhuyzen, aangesteld als dagelijks bestuurder. Ten aanzien van de bezoldiging van de dagelijks bestuurder wordt de cao voor Bestuurders gevolgd en wordt daarmee ook aan de Wet Normering Topinkomen (WNT) voldaan. Maandelijks voert de voorzitter van het toezichthoudend bestuur overleg met de dagelijks bestuurder en bespreken zij de voortgang in de organisatie.

Evaluatie van het uitvoerend bestuur

Het jaarlijkse functioneringsgesprek met de dagelijks bestuurder vond plaats op 6 juli 2021. De remuneratiecommissie bestond uit dhr. A.D. Aalberts en mevr. Y de Groot-Krikke

Verantwoording op grond van de code goed bestuur

Inrichting toezichthoudend orgaan

Het bestuur van de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in Noord-Oost Friesland en de Stichting Christelijk Praktijkonderwijs Noord Oost Friesland is ondergebracht in een Personele Unie. Volgens het one-tiermodel is er binnen het bestuur een functionele scheiding tussen toezichthoudende bestuurders (aangeduid in de statuten als algemeen bestuur) en uitvoerende bestuurders (aangeduid als dagelijks bestuurder).

De toezichthoudende taak van het algemeen bestuur betreft alle, op basis van beleidsnotities vastgestelde, activiteiten van de dagelijks bestuurder.

Het algemeen bestuur bestaat uit maximaal zeven leden. Het algemeen bestuur bestaat sinds juni 2020 uit vijf leden. De leden van het algemeen bestuur zijn toen via een openbare procedure van werving en selectie voorgedragen aan de algemene ledenvergadering van het Dockinga College, ter benoeming.

De zittende leden van het algemeen bestuur zijn benoemd voor een periode van vier jaar. Ook voor nieuw te benoemen leden geldt een benoemingstermijn van vier jaar. Zij kunnen eenmaal voor herbenoeming in aanmerking komen. De maximale zittingsduur is acht jaar.

De samenstelling van het algemeen bestuur is in 2021 niet gewijzigd.

Het toezichthoudend bestuur verdeelt de portefeuilles op basis van aanwezige expertise.

Binnen het algemeen bestuur is er een remuneratiecommissie. Het is de taak van de commissie om de besluitvorming van het toezichthoudend bestuur ten aanzien van het functioneren van de dagelijks bestuurder voor te bereiden. Deze voorbereiding doet niets af aan de verantwoordelijkheid van ieder lid van het algemeen bestuur met de intern toezichthoudende taak. Daarnaast is er een auditcommissie die is belast met het specifieke deel van het toezicht dat betrekking heeft op financiën en HRM. Tenslotte ziet de commissie onderwijs toe op de ontwikkeling en de kwaliteit van het onderwijs.

Het toezichthoudend bestuur hanteert een rooster van school- en locatiebezoeken. Tijdens deze bezoeken spreken de toezichthouders met docenten, leerlingen en ondersteunend personeel om zich een goed beeld van de scholen te vormen.

Het algemeen bestuur bestond in 2021 uit:

Naam	Functie	Portefeuille	Benoemd sinds	exacte datum	Termijn	Aftredend (uiterlijk)
Dhr. A.D. Aalberts	Voorzitter	Financiën en Vastgoed, Remuneratiecommissie	2017	22-6-2017, vanaf 21-06-2019 Penningmeester, vanaf 19-06-2020 Voorzitter	1e termijn	2025
Mevr. Y. de Groot - Krikke	Secretaris	Juridische zaken	2014	24-6-2014, secretaris vanaf 06-11-2018	2e termijn	2022
Mevr. S.M. Ensel-Boonstra	Penningmeester	Audit Commissie	2019	21-6-2019, vanaf 10-11-2020 Penningmeester	1e termijn	2027
Mevr. K.J. van Westrhenen	Lid	Onderwijskwaliteit	2017	22-6-2017	1e termijn	2025
Dhr. F.J. Talsma	Lid	HRM, Audit Commissie	2019	26-2-2019	1e termijn	2027

Situaties met (potentieel) tegenstrijdig belang zijn binnen het toezichthoudend bestuur niet aan de orde geweest.

Vergoedingsregeling

Het Toezichthoudend Bestuur is aangesloten bij de VTOI (Vereniging van Toezichthouders van Onderwijs Instellingen). De VTOI heeft aangegeven dat een financiële tegemoetkoming van toezichthouders maatschappelijk wenselijk en gerechtvaardigd is en zij adviseert om deze vergoeding toe te kennen.

Men verwacht steeds meer inzet en professionaliteit van toezichthouders, hetgeen zich vertaalt in wet- en regelgeving en codes en bovendien is er een tendens waarneembaar waarin toezichthouders op hun functioneren worden aangesproken en ervoor aansprakelijk worden gesteld. Toezichthouders mogen verwachten dat de inzet en de professionaliteit worden vertaald in een financiële tegemoetkoming. Derhalve heeft het algemeen bestuur besloten de vergoeding voor de toezichthouders te verhogen tot een niveau dat beter past bij de aard en de verantwoordelijkheid van de functie.

De bezoldiging voor de toezichthoudende bestuursleden van de personele unie is per 1 januari 2020 als volgt: de voorzitter € 4.260,- en leden € 3.195,-. Daarnaast kunnen er reis,- en onkosten worden gedeclareerd. In 2021 is deze bezoldiging ongewijzigd toegepast. De bedragen zijn per 1 januari 2022 aangepast naar: de voorzitter € 4.346,- en leden € 3.259,- en daarnaast kunnen er reis,- en onkosten worden gedeclareerd.

In de begroting van de school is onder de titel deskundigheidsbevordering een bedrag ten behoeve van de professionalisering van het toezichthoudend bestuur opgenomen.

Ten aanzien van de bezoldiging van de dagelijks bestuurder wordt de cao voor Bestuurders gevolgd en wordt daarmee ook aan de Wet Normering Topinkomen (WNT) voldaan. Voor de WNT zijn de bestuurders de toezichthoudende topfunctionarissen en is de dagelijks bestuurder de leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking.

Voor voorzitter en leden van toezichthoudende organen is het individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum respectievelijk 15% en 10% van het voor de WNT-instelling toepasselijke bezoldigingsmaximum. Met de van toepassing zijnde bezoldigingsbeleid van de leden van het algemeen bestuur blijft de vergoeding ruim binnen de maximum beloning en wordt daarmee voldaan aan de kaders van de WNT.

Betaalde en onbetaalde (neven)functies van de bestuurder(s) en de toezichthouder(s)

De (neven)functies en/of nevenwerkzaamheden van het toezichthoudend bestuur (zittende leden) zijn onderstaand weergegeven:

Naam	Voor de Vereniging voor Chr. V.O. in N.O. Friesland relevante (neven)functies en/of nevenwerkzaamheden	Betaald/ Onbetaald	Einddatum
Dhr. A.D. Aalberts	Clusterspecialist LTO Nederland (hoofd functie)	B	n.v.t.
	Lid Provinciale Staten van Fryslân	B	2023
	Lid van de auditcommissie provincie Fryslân	O	2023
	Lid van de raad van advies van de Noordelijke Rekenkamer sinds 1 juni 2019	O	2023
Mevr. Y. de Groot - Krikke	In maatschap melkveebedrijf (winst/verliesdeling) (hoofd functie)	B	n.v.t.
	Contactpersoon vertrouwenskwesies voor de Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs Noordwest Fryslân	O	n.v.t.
	Lid van de ledenraad van Coöperatie AB Vakwerk	B	2025
	Raad van Toezicht Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs De Tjongerwerven	B	2025
Mevr. S.M. Ensel-Boonstra	Raad van Commissarissen van Coöperatie ABZ Diervoeding in Nijkerk	B	2033
	Directie Ensel staalkonstrukties BV, Dokkum (hoofd functie)	B	n.v.t.
	Vice voorzitter Raad van Commissarissen Rabobank Drachten Noordoost Friesland	B	2024
	Lid Raad van Toezicht Sionsberg, Dokkum	B	2023
Mevr. K.J. van Westrhenen	Lid Regioboord Noordoost Fryslân	O	n.v.t.
	Bestuurslid Metaalunie district Noord	O	n.v.t.
Mevr. K.J. van Westrhenen	Beleidsmedewerker Drenthe College (hoofd functie)	B	n.v.t.
Dhr. F.J. Talsma	Foeke Jan Talsma Interim P&O (hoofd functie)	B	n.v.t.
	Docent HRM (parttime) Hanzehogeschool Groningen	B	2022

De (neven)functies van de dagelijks bestuurder zijn als volgt:

Naam	(Neven)functies en/of nevenwerkzaamheden	Betaald/ Onbetaald	Einddatum
Dhr. G.W. van Lonkhuyzen	Bestuurslid brancheorganisatie ProVoet en Stichting Bravo	B	2023
	Lid RvT Ambacht in Nederland	B	2024
	Bestuurslid Mariëburgfonds	B	n.v.t.
	Voorzitter begeleidingscie. geestelijk verzorgers	O	2022
	Scheidsrechter volleybal Nevobo	O	n.v.t.

Zelfevaluatie

Het algemeen bestuur heeft in 2021 de zelfevaluatie uitgevoerd middels een vragenlijst en een groepsgesprek binnen het AB. In 2021 hebben de leden van het AB gereflecteerd op hun ambities en mogelijkheden tot deelname aan de toekomstige Raad van Toezicht van Stichting Fierder Onderwijs, de nieuwe rechtspersoon die in 2022 zal ontstaan door bestuurlijke samenvoeging van CSG Liudger te Drachten, Burgum en Waskemeer, het Lauwers College te Buitenpost, Grijskerk en Kollum, het Dockinga College en mogelijk ook het bestuur van PRO Dokkum. Daarnaast volgden de leden van het bestuur een sessie ter bevordering van de deskundigheid op het gebied van onderwijskwaliteit. De leiding van deze nascholing was in handen van een externe deskundige, dhr. G.J. Bent.

Tot slot

Het aanhouden van de COVID19-pandemie maakte dat opnieuw een groot beroep is gedaan op de inzet en flexibiliteit van onze medewerkers. Onze dank gaat dan ook uit naar onze medewerkers die in bijzondere tijden een grote mate van betrokkenheid en verantwoordelijkheid hebben laten zien. We hopen dat 2022 een jaar mag worden waarin er meer rust en ruimte komt voor het bouwen aan toekomstbestendig Christelijk voortgezet praktijkonderwijs.

Dhr. A.D. Aalberts MBA, voorzitter

1 Algemeen

Onderwijs

PRO Dokkum staat voor een goede kwaliteit van het onderwijs en kenmerkt zich door het aanbieden van kind-nabij, beproefd onderwijs: onderwijs dat leerlingen boeit, de mogelijkheid biedt om verantwoordelijkheid te nemen en keuzes te maken in hun eigen leerproces op weg naar een volwaardige plaats in de samenleving. Schoolleiding en team van PRO Dokkum spreken tweewekelijks over de wijze waarop onderwijs vorm krijgt, nieuwe ontwikkelingen worden geïntegreerd en leerlingbegeleiding geoptimaliseerd.

Kenmerkend voor PRO Dokkum is het warme pedagogisch-didactische klimaat, waarin leerlingen zich veilig en gekend weten en worden gestimuleerd om stapje voor stapje te werken aan hun eigen ontwikkeling.

Het kleinschalige karakter van de school draagt bij aan korte lijnen waardoor er altijd snel kan worden ingespeeld op onverwachte gebeurtenissen. En of die nu afkomstig zijn uit de samenleving, uit een van de gezinnen of uit de school zelf: fasecoördinator en docenten stemmen af over te nemen maatregelen en betrokken leerling(en) krijgt of krijgen onderwijs en zorg op maat.

Organisatie

Een punt van zorg is het voortbestaan van de school. De demografische krimp in het noorden van de provincie Fryslân laat PRO Dokkum niet onberoerd en het inspelen op deze onomkeerbare trend is het devies voor de komende jaren. Ook al vallen de effecten van de krimp tot dusver mee voor PRO Dokkum. In 2021 zijn initiatieven genomen om met het oog op het veilig stellen van onderwijsaanbod en werkgelegenheid het onderwijsaanbod te vergroten door nieuw aanbod. Te denken is daarbij aan de voortgezette samenwerking met ROC De Friese Poort. Met deze instelling is een pilot afgesproken voor de uitvoering van de entree-opleiding. De eerste kandidaten haalden op deze wijze inmiddels een diploma.

In 2021 zijn initiatieven genomen om met het oog op het veilig stellen van onderwijsaanbod en werkgelegenheid het onderwijsaanbod te vergroten door nieuw aanbod. Te denken is daarbij aan de voortgezette samenwerking met ROC De Friese Poort. Met deze instelling is een pilot afgesproken voor de uitvoering van de entree-opleiding. De eerste kandidaten haalden op deze wijze inmiddels een diploma.

Krachtenbundeling?

Om ook in de toekomst te blijven voldoen aan de eisen die de overheid, ouders en leerlingen en de maatschappelijke omgeving aan ons stellen, is sinds in 2018 door de scholen van de personele unie een bestuurlijke verkenning gestart met CSG Liudger te Drachten en het Lauwers College te Buitenpost. Natuurlijke partners omdat het hier ook gaat om christelijke scholengemeenschappen die het belangrijk vinden om het huidige onderwijsaanbod binnen de bestaande scholen te borgen en te versterken. Dat laatste is mogelijk omdat CSG Liudger ook een locatie voor praktijkonderwijs heeft.

De wens om de kwaliteit van het onderwijs te handhaven in een regio met voortgaande bevolkingskrimp en in een tijd waarin de besturingsvragen steeds complexer worden zijn daarbij belangrijke drijfveren. Door het bundelen van bestuurskracht en tegelijkertijd verminderen van de gezamenlijke overhead kan continuïteit en kwaliteit van het onderwijs op de betrokken scholen beter worden geborgd.

Helaas heeft de medezeggenschapsraad in 2021 niet ingestemd met toetreding van PRO Dokkum tot de nieuw te vormen bestuursstichting die de naam Stichting Fierder Onderwijs heeft gekregen.

Kwaliteit

PRO Dokkum werkt langs de lijn van een cyclisch gericht kwaliteitsmodel, zodat niet alleen intern en in de richting van de inspectie kan worden aangetoond dat onderwijsopbrengsten en toeleiding naar arbeid deugen. Aan de samenleving kan worden uitgelegd waar PRO Dokkum voor staat: een christelijke school die leerlingen en hun ouders het vertrouwen geeft dat een schoolloopbaan op PRO Dokkum een goede basis is. Een basis als voorbereiding op deelname aan het arbeidsproces én aan het verwerven van een plaats in de samenleving voor elke leerling van PRO Dokkum. De serie die Omrop Fryslân uitzond met als titel 'Ik bin PRO' was niet alleen van belang ter verbetering van het imago van het Friese Praktijkonderwijs, maar evenzeer een uiting van de kwaliteit van PRO Dokkum. En in die zin een mooie vorm van horizontale verantwoording.

2 Verplichte thema's vanuit wet- en regelgeving

Er zijn verplichte thema's vanuit de wet- en regelgeving waaraan aandacht besteed moet worden in het bestuursverslag, betreffende het treasury beleid en prestatiebox middelen. Vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zijn er ook een aantal aangewezen maatschappelijke thema's. Voor boekjaar 2021 betreft dat:

- Strategisch personeelsbeleid;
- Passend onderwijs;
- Allocatie van middelen;
- Toetsing en examinering;
- Convenantsmiddelen;
- Nationaal Programma Onderwijs

2.1 Treasury beleid (beleggen en belenen)

Het treasurybeleid wordt uitgevoerd conform het geldende treasury-beleidsplan.

Het beleid is er op gericht overtollige liquiditeiten weg te zetten in producten die voldoen aan de criteria genoemd in 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' (OCW-regeling d.d. 06-06-2016, kenmerk nr. WJZ/800938 (6670)).

Het bestuur van de Stichting voor Chr. Praktijk Onderwijs in N.O. Friesland is zich terdege bewust van haar verantwoordelijkheden met betrekking tot de financiën en wil bedrijfsvoering op langere termijn waarborgen. Een aanzienlijk deel van de voor de - onder het bevoegd gezag van de stichting vallende school / scholen - beschikbare financiële middelen hebben een maatschappelijk karakter. Het is dan ook gepast om (tijdelijk) overtollige financiële middelen risicomijdend in te zetten.

PRO Dokkum gedraagt zich dienovereenkomstig. De uitvoering van de treasury functie is er op gericht de risico's te beheersen en te sturen. PRO Dokkum zal in dit kader geen onnodige risico's nemen of open laten.

In de statuten van de stichting zijn geen bepalingen opgenomen over het voeren van beleid op dit gebied. Het treasurystatuut dient dan ook als aanvulling op de statuten.

In het treasurystatuut wordt beschreven welke treasury taken en –verantwoordelijkheden van toepassing zijn voor de stichting. Tevens worden de beleidskaders vastgelegd voor diegenen die bij deze taken en verantwoordelijkheden betrokken zijn. Het statuut is geënt op de voorschriften zoals die zijn opgenomen in de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' (OCW-regeling d.d. 06-06-2016, kenmerk nr. WJZ/800938 (6670)).

De primaire doelstelling van de stichting is het werkzaam zijn tot oprichting en instandhouding van één of meer christelijke scholen voor voortgezet onderwijs, vastgelegd in art. 3 van de statuten. Als gevolg hiervan is treasury ondergeschikt en dienend aan de primaire doelstelling.

Dat neemt niet weg dat het van wezenlijk belang is om in de organisatie afspraken te maken over de wijze waarop wordt omgegaan met beschikbare liquiditeiten en tevens welke doelen daarbij worden nagestreefd.

Liquiditeit en solvabiliteit

De stichting is er van verzekerd te allen tijde aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. En zo nodig ook altijd middelen moeten kunnen aantrekken.

Voor het plannen van de omvang en het tijdstip waarop middelen benodigd zijn, is een goede informatievoorziening vanuit de organisatie noodzakelijk. Het gaat daarbij met name om de kasstromen die de bedrijfsprocessen met zich meebrengen.

De stichting zal enerzijds voldoende middelen moeten aanhouden om aan haar korte termijn verplichtingen te kunnen voldoen, maar zal anderzijds een zo laag mogelijk saldo van direct beschikbare en dus liquide middelen willen nastreven ten behoeve van een zo gunstig mogelijk beleggingsresultaat.

Ter financiering van de kortstondige liquiditeitsbehoefte (korter dan een jaar) zal er een totale kredietfaciliteit van tenminste 8% van de jaaromzet aangehouden worden, voldoende voor 1 maand. In geval van tijdelijk overtollige middelen moet een afweging worden gemaakt tussen het aanhouden van (een deel van) de beschikbare liquide middelen, dan wel het beleggen daarvan, zodanig dat deze zonder al te veel kosten weer liquide te maken zijn. De hoogte van het te beleggen bedrag en de

termijn van uitzetting zijn afhankelijk van de te verwachten inkomsten en uitgaven op basis van liquiditeitsplanning.
Derivaten, leningen en beleggingen met publieke middelen worden alleen aangetrokken in euro's.

Besluitvorming

Het treasury-statuuut wordt vastgesteld door het bestuur. Voorstellen tot wijziging van het statuut worden gedaan door de dagelijks bestuurder, desgewenst na advisering van het hoofd administratie van het bestuursbureau. De dagelijks bestuurder is verantwoordelijk voor de uitvoering van het treasurybeleid binnen de randvoorwaarden zoals die zijn vastgelegd in dit treasury statuut. Het algemeen bestuur houdt toezicht.

De stichting maakte in 2021 geen gebruik van financiële derivaten om de financiële risico's die verbonden zijn aan activiteiten te beheersen en heeft geen beleggingen en derivaten.

2.2 Verantwoording besteding middelen prestatiebox

De prestatiebox gelden zijn bedoeld om de ambities uit het Sectorakkoord VO te realiseren. De prestatieboxmiddelen zijn in 2021 volledig ingezet ten behoeve van de formatie. Middels deze formatieve inzet heeft de school het accent gelegd op het terugdringen van het aantal thuiszitters en de begeleiding van (binnen het praktijkonderwijs) startende docenten.

2.3 Strategisch personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid binnen de school wordt afgestemd op de onderwijsvisie, concrete doelen van de school en externe ontwikkelingen. Daarnaast biedt het gerichte ondersteuning voor de motivatie, betrokkenheid en professionalisering van al het onderwijspersoneel in dienst van de school.

In het schoolplan heeft de school haar onderwijskundige doelen omschreven; in welke richting de onderwijskundige- en organisatorische ontwikkeling zich beweegt, waar de school voor staat, wat de actuele ontwikkelingen zijn en welke ambities de school daaraan gekoppeld heeft.

In het jaarplan vindt de concretisering van de in het schoolplan gestelde doelen plaats.

Op schoolniveau zijn de medewerkers zich continu aan het ontwikkelen door het leren van elkaar door middel van het organiseren en faciliteren van de onderlinge lesbezoeken en door het initiëren van werkgroepen, welke uitvoering geven aan de persoonlijke, onderwijskundige – en organisatorische ambities. Op school overstijgend niveau door het organiseren van netwerkbijeenkomsten van de vakgroepen.

Jaarlijks vinden er met alle medewerkers zogenaamde startgesprekken plaats waarin de medewerker zijn persoonlijke ambities kenbaar maakt. Deze worden gekoppeld aan de ambities van de school. In het daaropvolgend jaar wordt er geëvalueerd, bijgesteld en worden er nieuwe doelen geformuleerd.

Het bestuur heeft jaarlijkse gesprekken met de personele geleding van de medezeggenschapsraad op deze thema's.

Daarnaast organiseert het bestuur jaarlijks een schoolbezoek waarbij strategisch personeelsbeleid onderdeel van het gesprek vormt, zowel met de leraren als de schoolleiding. Daarnaast is het strategisch personeelsbeleid gespreksonderwerp tussen het dagelijks bestuur en de directie.

De minister heeft aan het bevoegd gezag van de school in het kalenderjaar 2021 aanvullende bekostiging verstrekt met als doel: a. het verbeteren van strategisch personeelsbeleid en de begeleiding van startende leraren en schoolleiders; en b. het aanpakken van verzuim (leerlingen).

Het uitgangspunt daarbij is dat:

- het schoolbestuur de schoolorganisatie op een toekomstbestendige manier vorm gaat geven waarbij een koppeling wordt gemaakt tussen onderwijs- en personeelsontwikkeling;
- de school een plek is waar zowel leerlingen, leraren als schoolleiders zich continu ontwikkelen;
- de school eraan werkt om uitdagend onderwijs voor elke leerling te bieden.

2.3.1. Regeling aanvullende bekostiging strategisch personeelsbeleid, begeleiding en verzuim vo

In 2021 heeft het bevoegde gezag een bedrag van € 93,90 per leerling ontvangen voor het verbeteren van het strategische personeelsbeleid en de begeleiding van startende leraren en schoolleiders. Het bevoegd gezag heeft daarnaast in 2021 een bedrag van € 21,00 per leerling ontvangen voor het aanpakken van verzuim.

In totaal heeft het bestuur van de Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland uit de regeling aanvullende bekostiging strategisch personeelsbeleid, begeleiding en verzuim vo voor 2021 een bedrag ontvangen van € 22.290,60 bestaande uit:

€ 18.216,60 voor het verbeteren van het strategische personeelsbeleid en de begeleiding van startende leraren en schoolleiders en € 4.074,00 voor het aanpakken van verzuim.

Deze aanvullende bekostiging is gebaseerd op 194 leerlingen, het aantal leerlingen dat op 1 oktober 2020 (teldatum) onderwijs genoot, verzorgd door PRO Dokkum.

Verantwoording

1. Met betrekking tot de plannen voor strategisch personeelsbeleid en begeleiding:

Bij het opstellen van plannen voor de inzet van de aanvullende middelen voor het verplichte onderdeel strategisch personeelsbeleid is de directeur van PRO Dokkum de initiatiefnemer geweest ondersteunt door de fasecoördinatoren. Directeur en fasecoördinatoren hebben het personeel bij de plannen betrokken en de plannen zijn vroegtijdig en voortdurend afgestemd met de medezeggenschapsraad, waaronder de personeelsgeleding van de medezeggenschap.

2. Versterking van (de implementatie van) het strategisch personeelsbeleid in het algemeen én 3. de gemaakte keuze voor inzet van de middelen

In 2021 heeft de school de keuze gemaakt voor de aanpak van verzuim, in preventieve zin het voorkomen van uitval van leerlingen, en in curatieve zin het bijdragen aan het creëren van oplossingen bij het terug naar school begeleiden van reeds uitgevallen leerlingen. Dit sluit tevens aan bij de onderwijsvisie en ambities van de school. De aanvullende bekostiging is besteed aan de personele formatie: door het creëren van ruimte binnen de bestaande formatie trad er een verschuiving van werkzaamheden op in 2022, waardoor het aantrekken van tijdelijke formatie nodig bleek voor schooljaar 2021-2022.

Daarnaast is de aanvullende bekostiging aangewend voor de begeleiding van startende leraren binnen de school uitgevoerd door meerdere docenten binnen de school. Andere keuzes die gemaakt konden worden in 2021 binnen de kaders van de aanvullende regeling waren de begeleiding van startende schoolleiders (er waren geen startende schoolleiders in 2021) en de duurzame inzetbaarheid van het onderwijspersoneel en loopbaanbeleid.

4. Evaluatie

De uitvoering van het plan voor de inzet van de middelen uit de Regeling aanvullende bekostiging strategisch personeelsbeleid, begeleiding en verzuim vo is tussentijds en systematisch geëvalueerd in de vorm van periodiek overleg tussen directeur PRO Dokkum en de fasecoördinatoren, directeur en medezeggenschapsraad en tijdens het tweewekelijks overleg tussen dagelijks bestuurder en directeur.

5. Toelichting op inzet van de middelen (door het bestuur)

Met betrekking tot de plannen voor het voorkomen en oplossen van verzuim:

Bij het opstellen van plannen voor het voorkomen en oplossen van uitval onder leerlingen heeft afstemming plaatsgehad tussen de directeur van PRO Dokkum en de dagelijks bestuurder, met de zorgcoördinatoren en met het samenwerkingsverband waarin PRO Dokkum participeert.

Binnen de school heeft afstemming over de plannen plaatsgehad door de directeur met de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad (PMR) en is door de (personeelsgeleding van de) medezeggenschapsraad instemming verleend ten aanzien van het verbeteren van de kwaliteit van de implementatie van strategisch personeelsbeleid en de evaluatie van het strategisch personeelsbeleid.

In 2021 heeft de school de keuze gemaakt voor de aanpak van verzuim in preventieve zin (het voorkomen van uitval van leerlingen) en in curatieve zin (gericht op het terugdringen van thuiszitters, de bij de school ingeschreven leerlingen met geoorloofd en ongeoorloofd verzuim).

Het betrof hier enerzijds afspraken die zijn gemaakt binnen de eigen school in samenspraak met de dagelijks bestuurder en anderzijds in lijn met de andere scholen van praktijkonderwijs in de regio.

2.4 Passend onderwijs

“Alle leerlingen moeten een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en hun mogelijkheden”, zo luidt de doelstelling van passend onderwijs. De onderwijskundige ruimte en de vele keuzemogelijkheden binnen het praktijkonderwijs zorgen ervoor dat elke leerling het onderwijs kan volgen dat bij hem/haar past. Het praktijkonderwijs sluit daarmee naadloos aan op de doelstelling van passend onderwijs.

Wel zien we een verschuiving van de problematiek rondom leerlingen. Enerzijds zijn dit veelal multi-problemen welke ook vaak zorgen voor problemen op school. De wachtlijsten in de professionele jeugdhulpverlening vergroten deze problemen en verstoren het onderwijsproces.

Anderzijds zien we in toenemende mate leerlingen binnen het praktijkonderwijs die meer moeite ondervinden wat betreft de cognitieve vaardigheden, maar leerlingen die wel praktisch vaardig zijn. In navolging van bovenstaande constatering is de interne zorgstructuur en de zorgroute geactualiseerd met als doel het zicht krijgen op de ondersteuningsbehoefte, het bevorderen van de kwaliteit én het bevorderen van efficiëntie om daarmee een duurzame verbetering rondom de zorg van de leerling te realiseren.

Daarnaast is er een verbreding van het onderwijsleerstofaanbod gerealiseerd voor zowel de cognitief minder presterende leerling (de zg. AmO- leerlijn) als wel voor de cognitief sterker presterende leerlingen (de entree-opleiding).

Hiermee heeft de school voor meer leerlingen een passende plek weten te realiseren. Hiervoor zijn vanuit de lumpsum bekostiging zowel personele als materiële middelen ingezet.

De beschikbaar gestelde middelen vanuit het Samenwerkingsverband – alhoewel deze niet toereikend zijn - zijn aangewend voor de inzet van personeel ten behoeve van extra ondersteuning van de cognitief zwakker en sociaal-emotioneel zwakker presterende leerlingen. In het kader van de middelen die in 2021 beschikbaar werden gesteld in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs konden in het verlengde hiervan aanvullende maatregelen worden gefinancierd.

2.5 Allocatie van middelen naar schoolniveau

PRO Dokkum is een zelfstandige stichting die zelf volgens de wettelijke kaders en rekening houdend met de vastgestelde begroting de allocatie van middelen bepaalt en inzet voor de school.

De directeur legt verantwoording af aan de dagelijks bestuurder hoe, binnen de wettelijke kaders en de kaders van de begroting, de middelen zijn aangewend. De dagelijks bestuurder is verantwoordelijk en legt de eind verantwoording af aan het toezichthoudend bestuur.

2.6 Toetsing en examinering

Binnen het praktijkonderwijs vindt er geen landelijke examinering plaats. Het praktijkonderwijs is bedoeld voor leerlingen voor wie het behalen van een diploma in een van de leerwegen van het vmbo te hoog gegrepen is.

Wel biedt het praktijkonderwijs, zo ook PRO Dokkum, een schooldiploma. Aan dit schooldiploma is een reglement verbonden. In dit reglement zijn de eisen opgenomen om voor het schooldiploma in aanmerking te kunnen komen.

2.7 Convenantmiddelen

Met het convenant ‘Aanpak lerarentekort’ zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor PRO Dokkum. Deze middelen konden worden aangewend voor ontwikkeltijd, werkdrukverlichting, begeleiding van startende leerkrachten, begeleiding van zij-instromers en/of onderwijsinnovatie.

Bij PRO Dokkum zijn deze extra middelen – ook in 2021 - ingezet door extra formatie in te zetten voor cognitief en sociaal emotioneel kwetsbare leerlingen, waarmee werkdrukverlichting is gerealiseerd voor het bestaande personeel.

Het onderwijzend personeel is actief betrokken bij de besluitvorming inzake de besteding van deze extra middelen. De medezeggenschapsraad heeft haar goedkeuring verleend.

2.8 Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Het kabinet heeft in de vorm van het Nationaal Programma Onderwijs extra middelen beschikbaar gesteld voor het onderwijs. Deze middelen dienen om verdere vertraging en achterstanden bij leerlingen te voorkomen als gevolg van de coronamaatregelen.

De gelden van het Nationaal programma Onderwijs dienen verantwoord te worden. PRO Dokkum heeft daartoe een werkgroep geformeerd die middels een scan de problemen en behoeftes van de leerlingen in beeld heeft gebracht. Vervolgens heeft het team op basis van de scan uit een keuzemenu de meest passende interventies voor de school getroffen.

Gedurende dit proces heeft de werkgroep bij het opstellen van het programma, zowel bij het maken van de schoolscan als het kiezen van de juiste interventies, alle geledingen binnen én buiten de school (leerlingen, ouders en personeel) betrokken.

In deze zogenaamde Schoolscan zijn de uitgevoerde enquêtes en de daaraan verbonden conclusies weergegeven. Verder wordt er in de Schoolscan dieper ingegaan op de zogenaamde menukaart en is terug te lezen uit welke onderdelen het Schoolprogramma bestaat.

Samengevat voorziet het Schoolprogramma in de inzet van interventie C, E en F van de menukaart:

Interventie C: Interventies gericht op de sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen.

Interventie E: Interventies gericht op (extra) inzet van personeel en ondersteuning

Interventie F: Interventies gericht op faciliteiten en randvoorwaarden.

De medezeggenschapsraad heeft haar instemming verleend aan de wijze waarop de school vorm, inhoud én uitvoering heeft gegeven aan het Nationaal Plan Onderwijs.

Met het Nationaal Programma Onderwijs investeert de school met ingang van schooljaar 2021-2022 in de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van haar leerlingen en het inhalen van vertraging als gevolg van de coronamaatregelen.

Concreet zijn de volgende resultaten geboekt: middels de inzet van onderwijsassistenten is er tijd vrij gemaakt voor de mentoren om zo extra aandacht te kunnen schenken aan het mentoraat (o.a. zicht krijgen op en het bijsturen van het sociaal – emotioneel welbevinden van de leerling). Ook is er mee door de inzet van de onderwijsassistent meer tijd en gelegenheid om in kleine(re) groepen te werken aan de cognitieve- en praktische ontwikkeling.

Daarnaast wordt er door de inzet van een psychologisch medewerker, middels het afnemen van tests, gekeken op welke domeinen van het sociaal- emotioneel functioneren of op welke gebieden van de executieve functies de leerling extra ondersteuning behoeft (waar de mentor vervolgens vanuit het mentoraat een praktische invulling aan geeft). Het voortraject (benoemingsprocedure, aanschaf toetsingsinstrument, scholing, etc.) is gestart in 2021. De daadwerkelijke uitvoering zal plaatsvinden vanaf 2022.

Ook wordt er door de school School Maatschappelijk Werk (SMW) afgenomen bij een externe partij. De SMW-er is dus niet in loondienst van de school en valt daarmee in de categorie PNIL.

Deze school maatschappelijk werker is ook werkzaam bij een school voor ZMLK en een SBO- school in de regio. Hiermee ontstaat een doorlopende zorgroute wanneer leerlingen de overstap maken van de ene naar de andere school. Hierbij blijft er zicht op de leerling en kan er adequaat uitvoering worden gegeven aan zorgbehoefte van de leerling. De externe partij was niet meewerkend in een overname van de school maatschappelijk werker. Gezien het school overstijgende belang is voor deze constructie gekozen.

Middels de inzet van het SMW is in 2021 8,3% van de ontvangen NPO middelen in het kalenderjaar uitgegeven aan de inhuur van personeel niet in loondienst.

3. Visie en besturing

3.1 Visie

3.1.1 Doelstelling van de organisatie

Onze school is een Christelijke school.

Grondslag is: "De Bijbel als het Woord van God, dat de mensen oproept tot dienst aan God en tot dienst aan de medemens, in het besef dat God in Christus de wereld met zich heeft verzoend".

We trachten leerlingen door onderwijs te helpen opvoeden tot mensen die, in vertrouwen op God, zelf vorm aan het leven kunnen geven, waarbij respect en aandacht voor de medemens voorop.

Missie

Wij begeleiden en geven onderwijs aan leerlingen die moeite hebben op het gebied van het leren en meer baat hebben bij praktisch leren. Het doel van deze inspanning is jongeren voor te bereiden op het zo zelfstandig mogelijk functioneren in de maatschappij: **Redzaamheid**.

Belangrijk is het goed functioneren als medeburger: **Burgerschap**.

En de leerling in staat te stellen om via een scholings- en stagetraject arbeid te verwerven, te verrichten en te behouden in een bedrijf of instelling: **Werk**.

Visie

Ons op de samenleving gerichte onderwijsprogramma bevordert de zelfstandigheid, het zelfvertrouwen en het gevoel van eigenwaarde van de leerling.

Door ruimte te geven aan ideeën en de beleavingswereld van de leerling en samen met de leerling te streven naar optimale ontwikkeling van aanwezige talenten.

Wij willen een school zijn waar de jongere zich veilig en vertrouwd voelt. Waar het beste uit de leerling wordt gehaald, waar hij graag naar toe gaat.

Om dit te bereiken proberen wij een goed schoolklimaat te creëren waar een prettige sfeer heerst en waar docenten en leerlingen respectvol met elkaar omgaan.

Onze school kent redelijke en duidelijke schoolregels en er is een uitdagend lesprogramma.

3.1.2 Aanduiding beleid en kernactiviteiten

Tot de kernactiviteit wordt gerekend het verzorgen en in stand houden van het praktijkonderwijs voor leerlingen in de regio Noord-Oost Friesland en daarbuiten.

3.2 Besturing

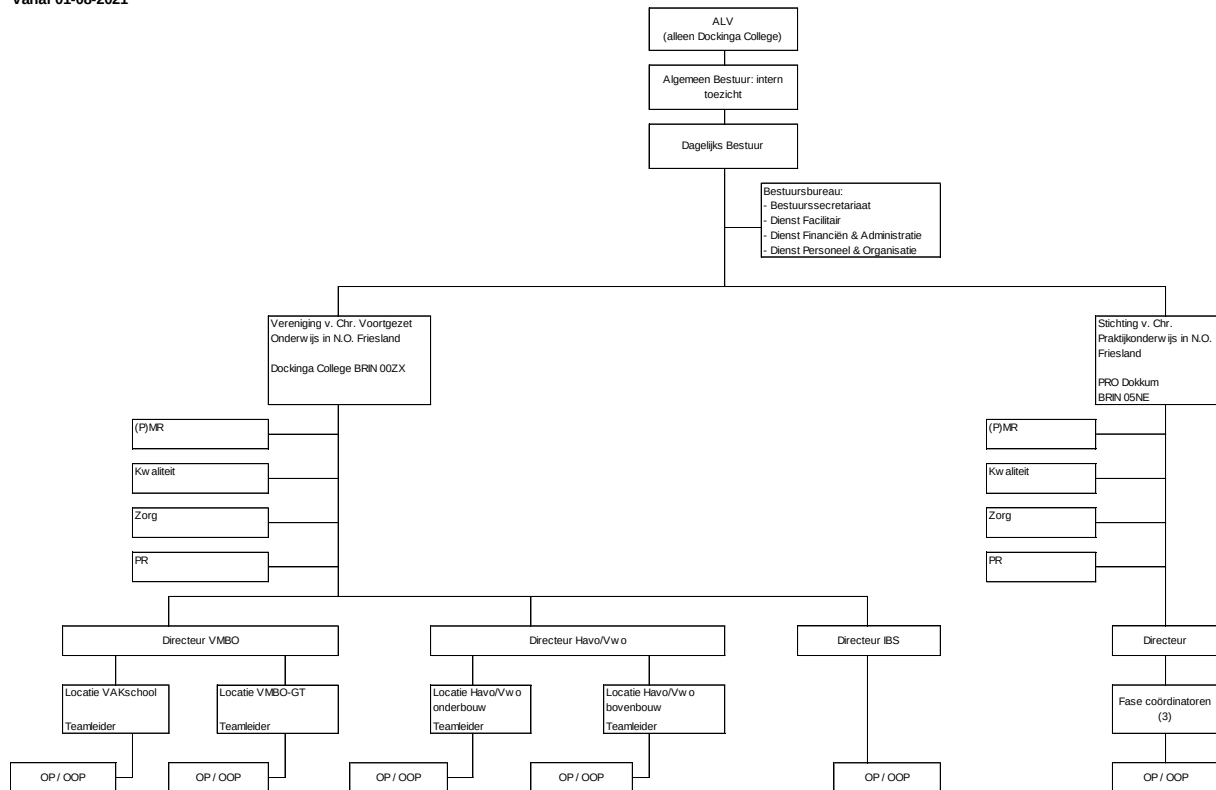
3.2.1 Juridische structuur

Het bevoegd gezag van PRO Dokkum is de Stichting Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland. Het bestuur van deze stichting is tevens het bestuur van de Vereniging voor Christelijk N.O. Friesland (bevoegd gezag van het Dockinga College) en vormde het bestuur van de Stichting Inspecteur Boelensschool (bevoegd gezag van de Inspecteur Boelensschool) op Schiermonnikoog. Dit laatst genoemde bestuur en het bestuur van het Dockinga College zijn per 1 augustus 2021 gefuseerd. De twee besturen vormen samen een Personele Unie en worden ondersteund door het bestuursbureau. De kosten van het bestuursbureau worden via een vaste verdeelsleutel verrekend over de besturen/scholen.

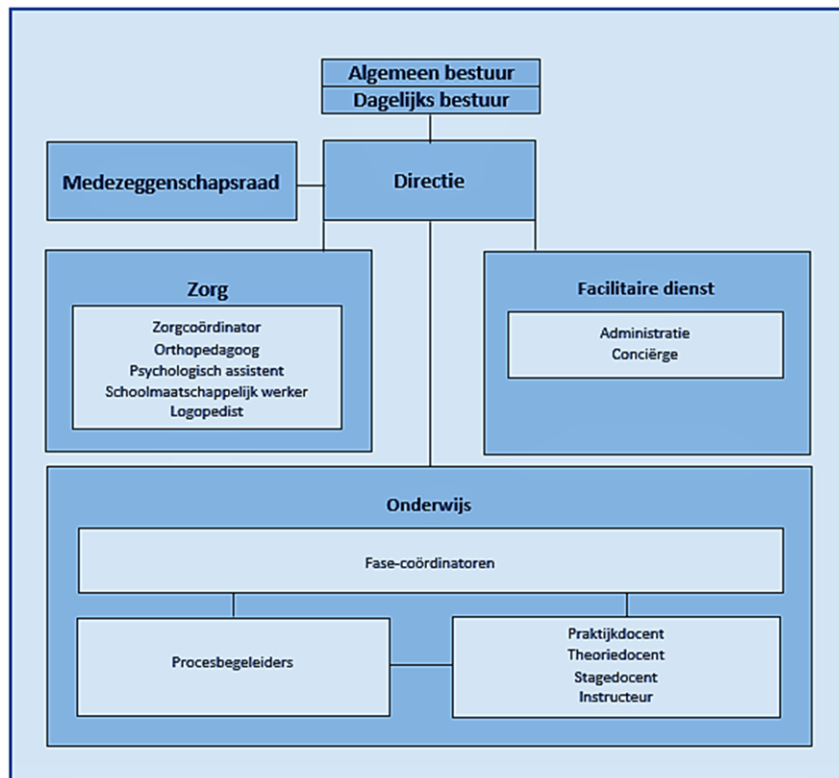
3.2.2 Interne organisatiestructuur

Het organogram van de organisatiestructuur ziet er als volgt uit:

Organisatiestructuur Personele Unie
vanaf 01-08-2021

Het organogram van PRO Dokkum is als volgt weer te geven:

3.2.3 Belangrijke elementen van het gevoerde beleid

In 2021 is naast de verantwoordelijkheid voor goed onderwijs veel aandacht uitgegaan naar de uitvoering van het Schoolplan 2018-2021. Kernopdracht: het verzorgen van goed onderwijs en een traject van arbeidstoeileiding aan een groep leerlingen die te typeren is als kwetsbaar. De televisiedocumentaire "Ik bin PRO" heeft dat aspect krachtig in beeld gebracht in 2020 wat in 2021 is afgerond.

3.2.4 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

De evaluatie van passend onderwijs door de Tweede Kamer in 2020, maakte duidelijk dat met name de structurele eigenstandige financiering van het praktijkonderwijs een punt van politieke aandacht dient te zijn. Het kan niet zo zijn dat scholen voor praktijkonderwijs, vallend onder de Wet op het VO voor hun middelen afhankelijk zijn van de welwillende houding van een samenwerkingsverband (SWV).

In het huisvestingsdossier heeft het bestuur van PRO Dokkum zorgvuldig, bedachtzaam en transparant gecommuniceerd binnen en buiten de school, i.c. met de gemeente.

Door de sectorraad Praktijkonderwijs worden een aantal standpunten genoemd inzake de positionering van het praktijkonderwijs, waaraan wij ons conformeren:

A. Praktijkonderwijs in de keten

- Praktijkonderwijs is en blijft een volwaardige schoolsoort in het voortgezet onderwijs en neemt daar een belangrijke, eigen plaats in. Praktijkonderwijs is geen vorm van 'lichte ondersteuning'.
- Wij zijn voor handhaving van de landelijke criteria voor toelating tot het praktijkonderwijs tot er overeenstemming is over een volwaardig en gedragen alternatief dat recht doet aan de schoolsoort en de leerlingen.
- De zelfstandige positie van het praktijkonderwijs ten opzichte van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs moet geborgd worden. Dat betekent dat het praktijkonderwijs een stem moet hebben binnen een SWV.
- In de basisschooladviezen en de basisschooleindtoetsen is de positie van het praktijkonderwijs als schoolsoort opgenomen en geborgd. Dit blijft een aandachtspunt. De Sectorraad vindt dat het ministerie van de eindtoetsaanbieders moet eisen dat er op basis van hun eindtoets een helder PRO-advies gegeven kan worden.

B. Financiering van het praktijkonderwijs

- Er dient sprake te zijn van een rechtstreekse volwaardige bekostiging van het praktijkonderwijs. Die is er immers ook voor de andere richtingen in het voortgezet onderwijs.
- Geen verevening.
- Vanwege de specifieke kenmerken zijn de kosten van het praktijkonderwijs hoger dan die voor vmbo, havo en vwo. De bekostiging dient daarmee in overeenstemming te zijn.

3.2.5 Informatie over de maatschappelijke aspecten van het ondernemen

PRO Dokkum is zich bewust van de maatschappelijke relevantie en handelt integer en transparant.

3.2.6 Samenwerkingsverbanden waarin de school opereert

Fricolore

PRO Dokkum maakt onderdeel uit van de Fricolore onderwijsgroep, een coöperatieve vereniging van 7 besturen voor christelijk en interconfessioneel voortgezet onderwijs in Friesland en de Noordoostpolder. Op het gebied van de inkoop van materiaal, de werving en selectie van personeel, HRM beleid, deskundigheidsbevordering en kwaliteitsverbetering werkt de onderwijsgroep samen. Door deze samenwerking worden door de leden van de onderwijsgroep uitgaven bespaard.

Voorbeelden:

- Werving en selectie: waardoor er individueel geen advertenties worden ingekocht;
- HRM beleid: begeleiding vanuit het mobiliteitscentrum, waardoor ex-medewerkers met een uitkering eerder naar een nieuwe baan worden begeleid en zo de duur van de uitkering bekort. Conform landelijke regels wordt iedere uitkering aan oud-medewerkers voor 25% ten laste van de organisatie gebracht;

- Deskundigheidsbevordering: door het met elkaar in standhouden van de Fricolore Akademy kan goedkoper dan bij marktpartijen en in ieder geval dicht bij huis, scholing worden georganiseerd;
- Facilitair: op facilitair wordt samengewerkt waardoor volume korting ontstaat.

Samenwerkingsverband Fryslân-Noard

Voor de organisatie en ondersteuning van leerlingen met een hulpvraag zijn in het kader van Passend Onderwijs de samenwerkingsverbanden opgericht. Alle VO scholen in het noordelijk deel van Friesland zijn lid van dit samenwerkingsverband (SWV).

De activiteiten van dit samenwerkingsverband richten zich op het in stand houden van een expertisecentrum in Leeuwarden en het ondersteunen (inhoudelijk en financieel) van scholen in de regio. Veel middelen van de rijksoverheid zijn overgeheveld naar de samenwerkingsverbanden. Daarmee wordt het samenwerkingsverband een belangrijke financier voor de scholen voor voortgezet onderwijs.

In 2021 is de bestuursstructuur aangepast naar aanleiding van de opbrengsten van de genoemde evaluatie van passend onderwijs door de Tweede Kamer. De statuten zijn gewijzigd om de benoeming van een onafhankelijk voorzitter te borgen, een schoolleidersplatform (SLP) te borgen en de rol van het bestuur om te vormen naar voornamelijk een toezichthoudende. De directeur maakt deel uit van het SLP en de dagelijks bestuurder maakt deel uit van het bestuur van dit samenwerkingsverband. Voor meer informatie zie www.swvfryslan-noard.nl.

3.2.7 Ontwikkelingen in de samenwerkingsverbanden

Er zijn geen ontwikkelingen in de samenwerkingsverbanden.

Binnen Fricolore zijn CSG Liudger, het Lauwers College, het Dockinga College en PRO Dokkum in gesprek over een bestuurlijke fusie. Eind 2021 gaven de betrokken scholengemeenschappen bij monde van algemeen bestuur (Dockinga College), de betrokken Raden van Toezicht en de Medezeggenschapsraden groen licht voor een bestuurlijke fusie. De medezeggenschapsraad van PRO Dokkum heeft niet ingestemd met de fusie-effect-rapportage.

3.2.8 Verbonden partijen

PRO Dokkum zit in de Personele Unie met de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in Noord-Oost Friesland. Zij zijn een meerderheidsdeelneming van elkaar. Daarnaast is Fricolore evenals het Samenwerkingsverband Fryslân-Noard een verbonden partij in de vorm van een minderheidsdeelneming.

Aandeel bestuursbureau

PRO Dokkum maakt gebruik van de ondersteunende diensten van het Dockinga College en gebruikt daarom dezelfde systematiek als het Dockinga College. Voor het gebruik van deze diensten (incl. dagelijks bestuur en toezichthoudend bestuur) wordt een percentage van de kosten van het bestuursbureau van het Dockinga College door de PRO Dokkum betaald. In de jaarrekening 2021 en de begroting van 2022 is de systematiek van voorgaand jaar aan gehouden, namelijk 13% van de gezamenlijke kosten.

3.3 Naleving branchecode

3.3.1 Ontwikkelingen op het gebied van Governance

In 2021 is het thema Governance regelmatig onderwerp van overleg binnen de vergadering met het toezichthoudend bestuur geweest.

3.3.2 Code Goed Bestuur

Het bestuur (dagelijks en algemeen) van de Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland heeft de Code Goed Bestuur onderschreven en voldoet aan de lidmaatschapseisen van de VO Raad (zie schema hieronder).

#	Omschrijving	Voldoet	Voldoet niet	Actie / opmerking
1	Publicatie documenten op website: - Jaarverslag - Statuten - Bestuursreglement - Integriteitscode - De samenstelling, nevenfuncties en honorering van dagelijks bestuur en toezichthouders - Rooster van af- en aantreden van de toezichthouders - Klachtenregeling - Klokkenluidersregeling - Integriteitscode	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓		
2	Zelfevaluatie bestuur	✓		Opgenomen in Jaarverslag
3	Toezichthouder is geen dagelijks bestuurder	✓		Vastgelegd in statuut
4	Goedkeuring nevenfuncties dagelijks bestuur door toezichthouder	✓		Opgenomen in Jaarverslag
5	Geen belangenverstrengeling dagelijks bestuur	✓		

3.3.3 Afwijkingen van de Code Goed Bestuur

De organisatie voldoet aan de basisvoorwaarden voor goed bestuur en intern toezicht en is daarmee voor het overige en belangrijkste deel een ondersteunend, richtinggevend en ter inspiratie bedoeld instrument om de governance van de onderwijsorganisatie te helpen vormgeven en de maatschappelijke opgave van het onderwijs te realiseren.

3.3.4 Horizontale verantwoording

Horizontale verantwoording van het door het bestuur gevoerde financiële beleid vindt onder meer plaats door het jaarverslag (incl. de daarin opgenomen jaarrekening) ter goedkeuring voor te leggen aan het bestuur. Ook wordt het jaarverslag besproken met belanghebbende partijen. Daartoe behoren o.a. ouderraden en de medezeggenschapsraad. Tenslotte dient het project 'vensters voor verantwoording' vermeld te worden als een niet onbelangrijk fenomeen in het kader van horizontale verantwoording. Het systeem biedt mogelijkheden om op basis van een twintigtal indicatoren schoolresultaten met elkaar te kunnen vergelijken.

Alle hiertoe vereiste documenten worden op het publieke deel van de website gepubliceerd.

De documentaire 'Ik bin PRO', ten slotte, is een publieke illustratie van de wijze waarop binnen PRO Dokkum en enkele andere scholen voor praktijkonderwijs middelen worden besteed.

3.4 Omgeving

3.4.1 Afhandeling van klachten

PRO Dokkum draagt zorg voor een goed en veilig schoolklimaat. In 2021 zijn geen klachten bij de externe vertrouwenspersoon en/of het bestuur ingediend.

Belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. internationalisering

In 2021 hebben er geen activiteiten in het kader van internationalisering plaatsgevonden.

3.4.2 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van internationalisering

Er worden in de nabije toekomst geen internationaliseringsactiviteiten verwacht.

4. Risicomanagement

In 2019 heeft PRO Dokkum een belangrijk stap gezet op het gebied van risicomanagement en het vergroten van het risicobewustzijn. Er is gestart met het risicomanagement door het uitvoeren een risico-inventarisatie onder leiding van Edunamics B.V.

In dit eerste jaar heeft de risico-inventarisatie plaatsgevonden vanuit het perspectief van het bestuur en management. De inventarisatie is namelijk uitgevoerd door de dagelijks bestuurder, de directeur, de fasecoördinatoren en stafhoofden. Met deze blik op het risicomanagement zal PRO Dokkum een cyclische check organiseren om potentiële risico's tijdig op te sporen en er proactief op in te spelen.

In het kader van het cyclische risicomanagement heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden en zijn beheersmaatregelen geïnventariseerd en geprioriteerd. Parallel aan de inventarisatie is een financiële 'foto' gemaakt. Alle resultaten zijn opgenomen in de rapportage: "Risicoanalyse en Risicomanagement, januari 2020". Onderstaand wordt een aantal zaken uit deze rapportage belicht.

Het is de bedoeling om die inventarisatie jaarlijks te laten terugkeren om zo het risicobewustzijn te bevorderen. In januari 2020 is het eerste rapport met resultaten gepresenteerd, mede door de Corona pandemie en de intentie tot fuseren is een vervolg op de eerste risico inventarisatie in 2021 nog niet weer geweest.

Een inschatting voor het risico profiel per heden is naar verwachting gelijk aan 2019 waarbij door de ontwikkelingen rondom het niet instemmen van de Medezeggenschapsraad met de fusie (zie hiervoor ook in de continuïteitsparagraaf hoofdstuk 10) het risico voor bestuur en organisatie en financieel naar verwachting hoger zal worden.

Financiële foto

De financiële buffer en liquiditeiten zijn op dit moment voldoende om meerjarig een exploitatietekort te dragen. Het eigen vermogen en het weerstandsvermogen zullen dalen en meer in balans komen met de exploitatiebegroting. Gelet op het structurele karakter van de leerlingendaling zijn maatregelen nodig om de gevolgen daarvan op te vangen, structureel financieel gezond te blijven en kwalitatief goed onderwijs te kunnen blijven aanbieden.

In de plannen en begroting van de school zijn daar nog geen concrete maatregelen voor benoemd. In grote lijnen laat de financiële foto zich als volgt samenvatten:

Ontwikkeling Leerlingenaantal	✖
Status Personeelsbestand	✖
Risicoprofiel PRO Dokkum	✓
Investeringsruimte PRO Dokkum	✓
Eindresultaat	✖

Tabel 1. Eindresultaat financiële schets PRO Dokkum 2019

Legenda

✖	Omstandigheid leidt tot risico's of is niet helpend bij oplossen van risico's
✓	Omstandigheid geeft ruimte om maatregelen tegen risico's te nemen, dan wel inzicht risicoanalyse en maatregelen zijn in balans

Het aantal leerlingen blijft dalen. De opbouw van het personeelsbestand vergrijsst. Risico's op strategisch en tactisch niveau zijn goed in beeld en hier wordt actief op gereageerd. De financiële buffer van PRO Dokkum is hoog. Het financiële profiel van PRO Dokkum is dusdanig dat zonder structurele maatregelen de school niet gezond zal blijven. Er wordt namelijk jaarlijks verlies geleden.

Actueel risicoprofiel

Vanuit inventarisatie van de strategische en tactische risico's onder dagelijks bestuurder, de directeur, de fasecoördinatoren en stafhoofden is het volgende beeld ontstaan:

Domein	Laag/ Laag	Laag/ Gem Gem/ Laag	Gem/ Gem Hoog/ Laag Laag/hoog	Gem/ Hoog Hoog/ Gem	Hoog/ hoog
Strategisch beleid	0%	27%	36%	18%	18%
Onderwijs	27%	13%	33%	13%	13%
Personeel	39%	17%	26%	9%	9%
Financieel	0%	42%	26%	5%	26%
Facilitair	17%	57%	22%	0%	4%
Bestuur en Organisatie	15%	85%	0%	0%	0%
Communicatie	15%	54%	23%	8%	0%
Totaal	18%	41%	24%	7%	10%

Tabel risico-inventarisatie. De percentages zijn het resultaat van collectieve inschatting.

Voor de domeinen Bestuur en Organisatie, Communicatie en Facilitair zijn de risico's voor PRO Dokkum laag. Voor het domein Personeel kunnen we stellen dat er een gemiddeld risico bestaat. Verder bestaat er een hoog risico voor de domeinen Strategisch beleid, Onderwijs en Financieel. Als we tot slot kijken naar de totaalscores in de tabel, dan kan worden opgemaakt dat PRO Dokkum een laag tot gemiddeld risicoprofiel heeft.

In de risicoscan is ook onderzocht of er beheersmaatregelen zijn en of deze dan ook effectief zijn. Voor de meeste risico's met een hoge impact en kans geldt dat de meeste ondervraagden op de hoogte zijn van eventuele beheersmaatregelen. Tevens hebben zij zicht op de effectiviteit van de beheersmaatregelen.

Uit de scan komt duidelijk naar voren dat de krimp van leerlingen en de regio het risicoprofiel van de school domineert. Op het gebied van strategie, personeel en financiën worden daar de meeste risico's gesignaleerd.

Het risico profiel van de school is verder heel laag.

IMPACT	Hoog	14%	6%	10%
	Gemiddeld	39%	10%	1%
	Laag	18%	2%	0%
		Laag	Gemiddeld	Hoog
		KANS		

Tabel risico's: kans en impact.

Break-even

in het onderzoek is op het gebied van personeel, financiën en onderwijs nagegaan PRO Dokkum het break-evenpunt zou bereiken. Het break-evenpunt is het punt, waarop PRO Dokkum niet als autonome school en schoolbestuur verder kan bestaan. Dit is het allergrootste risico die er bestaat.

	Break-even
Onderwijs	- Groepsgrootte maximaal 15 leerlingen. - Voldoende kwantiteit, kwaliteit en diversiteit team, de mogelijkheid tot sparren - Mogelijkheden voor individueel onderwijs (A, B, C, Fase 3). - Onmisbare expertise van vakdocenten voor de praktijkvakken. - Aantal leerlingen op de school minimaal 150 leerlingen.
Personeel	- Niet te grootte klassen anders worden de lokalen te klein. - Vervanging van docenten niet meer kunnen opvangen. - Doel evenwicht docent/leerling. - Geleidelijke afbouw personeelsbestand op basis van vrijwilligheid.
Financiën	- Als het minimum aantal leerlingen van 150 wordt bereikt en aanbod huidig onderwijs niet meer te leveren is. - Risico is afhankelijk van financieringsstromen: - Beleid samenwerkingsverband - Beleid OCW bekostiging - Minimale weerstandvermogen: - Minimale bezetting op personeel, afschrijving lasten en materiele lasten. - Bekostiging van belang.

Om risico's te kunnen beheersen en de break-evenpunten te vermijden, is het belangrijk om beheersmaatregelen te nemen. Aangeraden wordt om de incidentele financiële consequenties van deze beheersmaatregelen op te nemen in de begroting.

Om de beheersmaatregelen goed in te regelen, begint het voor PRO Dokkum bij bewustwording bij het personeel, management en bestuur dat men het break-evenpoint nadert. Deze bewustwording zorgt ervoor dat men meer gaat inzetten op het nemen van beheersmaatregelen.

De break-even punten liggen bij:

Thema/onderwerpen	Indicator	Break-even
Onderwijskwaliteit		
Veilig pedagogisch en didactisch klimaat	Groepsgrootte	> 15 leerlingen
Voldoende vakmensen	Flexibele schil	> 90% vast personeel
Voldoende vakbekwame medewerkers	Bevoegd personeel	<95%
Voldoende stage plaatsen	Uitgezette stages	<95%
Bedrijfsvoering		
Voldoende structurele inkomsten	Leerling aantal	< 150
Voldoende structurele inkomsten	Bijdrage SWV/Europa	< 5% inkomsten
Voldoende ruimte in klaslokaal	Groepsgrootte	> 15 leerlingen
Voldoende weerstandsvermogen	Weerstandsvermogen	<5%

Conclusie en advies Edunamics B.V.

Het risicobewustzijn bij bestuur, staf en management van PRO Dokkum is groot. De aard en omvang van PRO Dokkum maken dat het bestuur en management van de school snel maatregelen treffen op bestaande risico's die er zijn en die worden verwacht. De organisatie reageert flexibel en snel op veranderingen.

Echter, de school is klein en op dit moment autonoom in haar bestuur. Dat maakt het ook direct kwetsbaar. Hoewel er voldoende eigen vermogen is om incidentele risico's op te vangen, krimpt het leerlingenaantal gestaag (Noordoost Friesland is een formeel risico gebied). Echter de Friese nuchterheid gebiedt ook professioneel te kijken naar de kwetsbaarheid van deze school. De school is klein en heeft beperkte mogelijkheden om het onderwijsaanbod breed te houden en de kwaliteit ervan op het huidige niveau.

De break-even punten daarvoor zijn beschreven.

Het risicomangement voor PRO Dokkum betekent in de praktijk om te voorkomen dat break-even punten realiteit worden en in het uiterste geval erop voorbereid te zijn als het break-evenpoint wordt bereikt.

Beheersmaatregelen

Door te investeren in beheersmaatregelen kunnen de strategische en tactische risico's in grote mate worden voorkomen en of beheerst. Vanuit de analyse is het advies om te investeringen in de beheersmaatregelen wat ook een financiële investering met zich mee brengt:

Maatregelen	Investering
Onderwijs	
- Aquisitie (extra impuls)	€ 10.000
-stagebureau (borging netwerk)	€ 30.000
Personeel	
- Flexibilisering	€ 50.000
- Kennisborging	€ 20.000
Financiën	
- stabiele inkomsten	€ 5.000
- flexibilisering van kosten	€ 40.000
Totale kosten	€ 155.000

5. Bedrijfsvoering - Personeel

5.1 Zaken in het afgelopen jaar met behoorlijke personele betekenis

Noord-Oost Friesland heeft sinds een aantal jaren de officiële status van krimpregio. Dit betekent dat PRO Dokkum, gelegen in Noord-Oost Friesland, te kampen heeft met de gevolgen van demografische krimp. Concreet betekent het dat de school te maken heeft met afnemende leerlingenaantallen. Tot op heden heeft PRO Dokkum het personele bestand weten af te stemmen op de afnemende leerlingenaantallen. Ondanks de terugloop in het aantal leerlingen ten gevolge van de demografische ontwikkeling is er van verlies aan marktaandeel voor PRO Dokkum geen sprake. PRO Dokkum heeft in 2021 opnieuw initiatieven ondernomen om het eigen marktaandeel te bestendigen en/of te vergroten. Onderwijsvernieuwing en onderwijsontwikkeling vragen continue de aandacht van het personeel.

5.2 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. personeel

Samenwerking

In 2018 is een start gemaakt met een verkenning van een bestuurlijke fusie tussen CSG Liudger, het Lauwers College, het Dockinga College en PRO Dokkum. In 2020 werd de verkenning van een bestuurlijke samenwerking voortgezet met het opstellen van een intentieverklaring, in 2021 gevolgd door een fusie-effectrapportage (FER). Eind 2021 gaven de betrokken scholengemeenschappen bij monde van algemeen bestuur (Dockinga College), de betrokken Raden van Toezicht en de Medezeggenschapsraden namelijk groen licht voor een bestuurlijke fusie. De medezeggenschapsraad van PRO Dokkum heeft niet ingestemd met de FER.

Personeelsgegevens

Binnen PRO Dokkum zijn aan het einde van 2021 29 medewerkers (2020: 31) in dienst. Zij vertegenwoordigen per 31 december 2021 26,5094 fte (2020: 26,3420 fte). Daarnaast worden er twee medewerkers via een detacheringsovereenkomst ingehuurd, totaal 0,8 fte (2020: 0,8 fte) wat via de overige personeelslasten gaat.

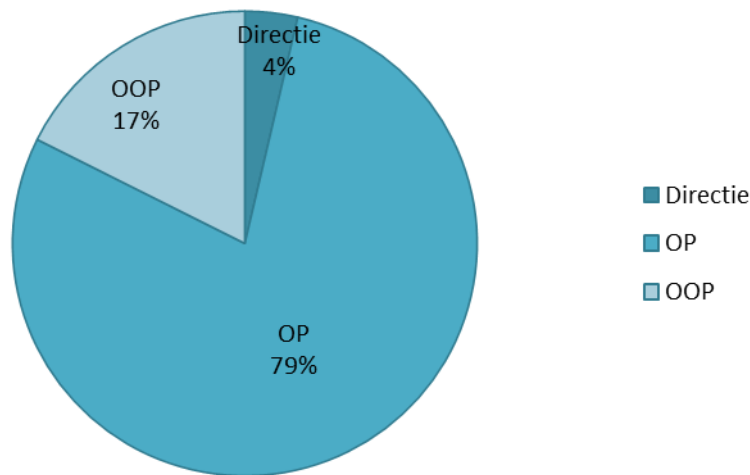
Leeftijdsopbouw

Leeftijdsopbouw 2021												
Categorie	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
0 - 20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 - 30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30 - 40	7	7	8	8	8	8	8	8	7	7	6	5
40 - 50	8	8	8	8	8	8	8	9	9	8	7	8
50 - 60	10	10	10	10	10	10	10	11	10	11	12	11
60 - 65	6	6	6	6	6	6	6	6	7	7	7	7
65 en ouder	1	1	1	1	1	1	1					
Gem. leeftijd	46	46	46	46	46	46	46	46	47	47	48	48
Gem. leeftijd	51	51	51	51	51	51	51	51	52	52	52	52

Verdeling per functiecategorie

Binnen PRO Dokkum is 79% van het totaal onderwijzend personeel (OP) en 17% onderwijsondersteunend personeel (OOP). De directie vertegenwoordigt 4% van het totaal aantal fte. (per 31-12-2021)

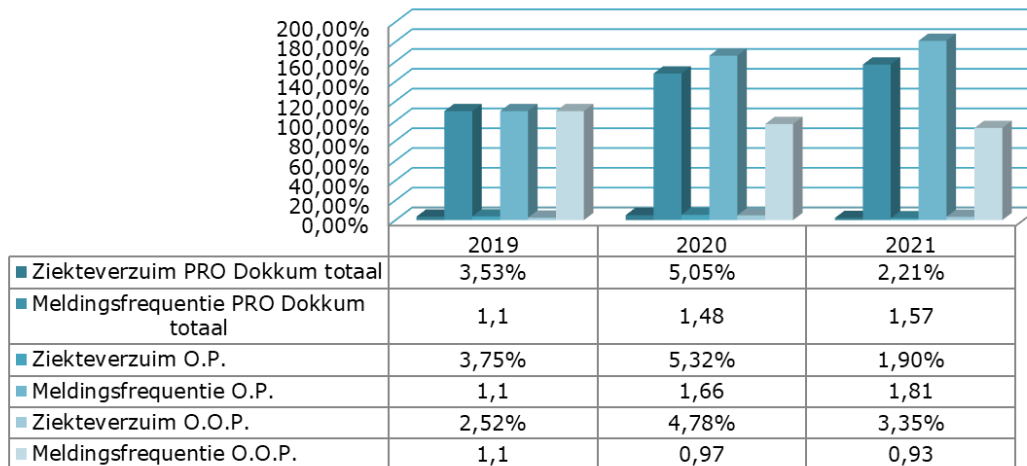
Verdeling per functiecategorie

Verzuim

Het ziekteverzuim over 2021 voor PRO Dokkum bedraagt 2,21% (2020: 5,05%). Het landelijk gemiddelde verzuimpercentage bedroeg voor OP 5,4% en voor OOP/directie 6,2% in 2020. Het verzuimpercentage van PRO Dokkum ligt ver onder deze landelijke gemiddelden. De meldingsfrequentie geeft aan hoe vaak medewerkers zich ziekmelden in een periode. Wij gaan uit van de periode van een jaar. De meldingsfrequentie was in 2021 1,57 (2020: 1,48). De landelijke meldingsfrequentie voor het ziekteverzuim is voor het OP 1,2 en voor het OOP 0,9.

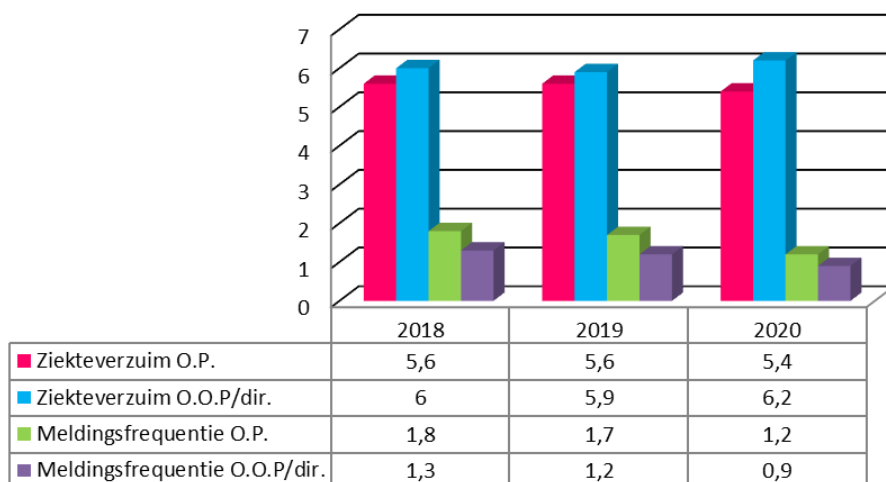
Verzuim

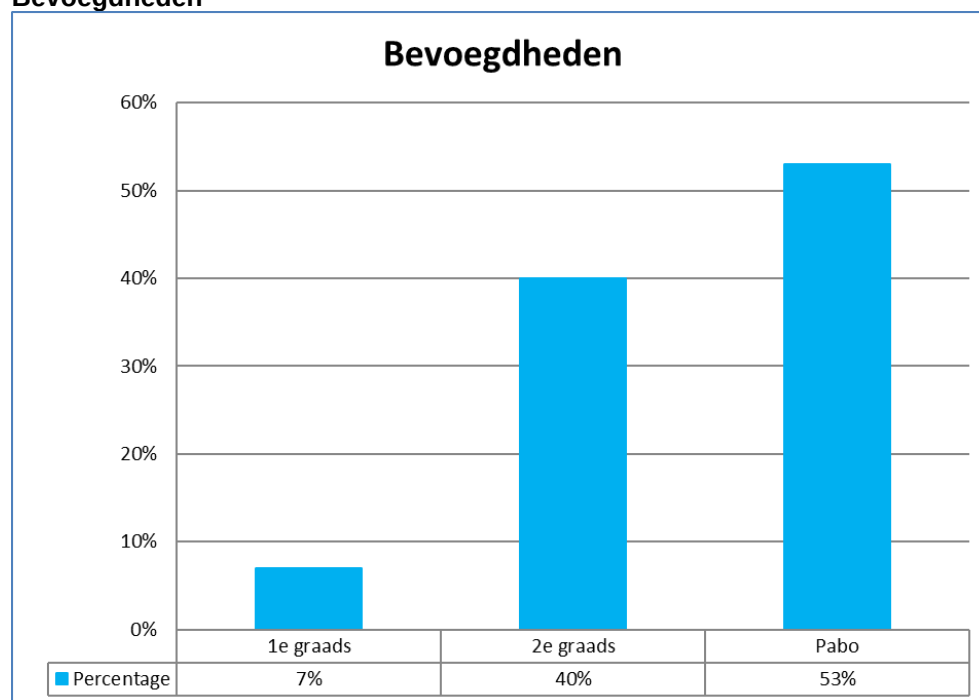
Landelijk verzuim

De landelijke verzuimcijfers voor 2021 zijn nog niet beschikbaar (Voion), daarom worden als laatste de cijfers van 2020 weergegeven in onderstaand staafdiagram.

Landelijk verzuim

Bevoegdheden

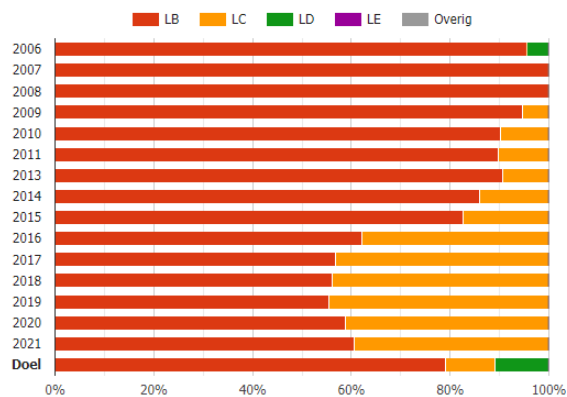

Funciemix

Inschaling leraren (%)

Vergelijk

Aandeel leraren per salarisschaal in procenten

Het "Doel" betreft de doelstelling voor 2014 zoals afgesproken in het Convenant Leerkracht. **1**

Gegevens in een tabel

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Doel
LB	95,5	100,0	100,0	94,7	90,1	89,8	90,6	86,0	82,7	62,2	56,7	56,2	55,5	58,8	60,6	79,0
LC	-	-	-	5,3	9,9	10,2	9,4	14,0	17,3	37,8	43,3	43,8	44,5	41,2	39,4	10,0
LD	4,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11,0
LE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overig	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Grafiek [vo]

De funciemix-vo is de verdeling van de leraren over de salarisschalen LB, LC, LD en LE (het loongebouw). Het betreft personeel dat betaald wordt in een leraarschaal en in de salarisadministraties geregistreerd staat in de functiegroep 'leraren', in voltijdequivalenten. Om de doelstellingen op instellingsniveau te berekenen wordt de afgesproken toename in hogere schalen opgeteld bij de 'startmeting' (2008). Op sectorniveau wordt de doelstelling gehanteerd zoals afgesproken in het Convenant (met als basisjaar 2006).

5.3 Strategisch personeelsbeleid (HRM)

Zie hiervoor paragraaf 2.3.

5.4 Beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag

Van de ex-werknemers die een WW-uitkering aanvragen, komt 25% van de WW-lasten direct voor rekening van PRO Dokkum. De overige 75% wordt omgeslagen over de onderwijssector en zien we terug in de gedifferentieerde premie. Belangrijk is dat de duur van de WW-uitkering zoveel mogelijk wordt bekort en PRO Dokkum zet daarom actief in op de re-integratie van WW-uitkeringsgerechtigden. Om deze reden heeft de coöperatie Fricolore waarbij PRO Dokkum is aangesloten, een contract afgesloten met "Flowatwork Ontwikkeling en Mobiliteit" die de scholen ondersteunt bij het begeleiden van (ex)medewerkers, van werk naar werk. Het aantal WW-uitkeringsgerechtigden dat een andere baan heeft gevonden, is hiermee toegenomen.

6 Bedrijfsvoering – Huisvesting

6.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. huisvesting

Arbo en Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RlenE)

Er heeft helaas een ongeval plaatsgevonden met een leerling tijdens zaagwerkzaamheden. Dit ongeval is gemeld bij de inspectie SZW en deze heeft een onderzoek gestart. Dit onderzoek zal in 2022 voortgezet worden.

In oktober 2021 is gekeken naar de status van de RlenE. Hierop is geconcludeerd dat het opnieuw opzetten van de RlenE met bijpassende uitvoeringsplannen efficiënter is. De eerste stappen zijn gezet voor het opnieuw opstellen van deze RlenE.

Onderhoud

Het onderhoud van het schoolgebouw is goed te noemen. Er zijn echter nog een aantal zaken die na de overdracht van het gebouw aan het licht zijn gekomen waarvoor aandacht dient te zijn. Bij de herstelwerkzaamheden van deze onvoorziene onderdelen dient het duurzaamheidsaspect meegenomen te worden. Door deze werkzaamheden te combineren kan een efficiëntieslag gemaakt worden.

Verduurzamen gebouw

Er is aandacht geschonken aan mogelijkheden die bijdragen aan het verduurzamen van het gebouw. De plannen hiervoor zijn op hoofdlijn opgesteld en budget is gereserveerd.

Groenvoorziening

Bij het groenonderhoud is aan het licht gekomen dat er een klein stukje grond in gebruik genomen is door een aanpalende bewoner. Er is onderzocht op welke wijze deze situatie hersteld of geformaliseerd kan worden.

Bedrijfshulpverlening (BHV)

De BHV-trainingen en bijbehorende ontruimingsoefeningen zijn einde dit boekjaar weer opgepakt. Uit de ontruimingsoefeningen is gebleken dat het doel, zo snel mogelijk ontruimen van de locatie, gehaald is. Natuurlijk zijn er diverse aandachtspunten naar voren gekomen die ervoor zorgen dat de plannen nog vollediger gemaakt kunnen worden.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Er zijn flinke stappen gemaakt in het volwassenheidsniveau van de AVG binnen de organisatie. Hierbij is aandacht geschonken aan de administratieve kant en is aan de bewustwording gewerkt.

7 Bedrijfsvoering – Financiën

7.1 Planning & Control cyclus

De Stichting voor Chr. Praktijk Onderwijs in N.O. Friesland maakt samen met de andere scholen in de Personele Unie gebruik van een Planning & Control cyclus.

Periodiek heeft de dagelijks bestuurder overleg met directeur en stafhoofden. De directeur heeft wekelijks overleg met de fase-coördinatoren. .

Periodiek is in een vergadering van de dagelijks bestuurder samen met directeur en de stafhoofden, de uitputting van de budgetten onderwerp van overleg geweest. Daarbij is gebruik gemaakt van de informatie zoals deze door de “cockpits van InSite” (Afas) beschikbaar is.

Na 4 maanden is een rapportage opgesteld met een prognose naar einde boekjaar. Op basis hiervan kan het formatieplan van het nieuwe schooljaar worden beïnvloed. Na 8 maanden wordt een vergelijkbare rapportage met forecast tot einde van het boekjaar opgesteld en deze heeft invloed op het nieuwe begrotingsjaar.

Voor de prognose maakt de afdeling Financiën & Administratie gebruik van de informatie uit de school. Te late of niet ontvangen informatie uit de school heeft invloed op de prognose.

Het inschatten van de niet beïnvloedbare factoren is lastig te prognosticeren, hierbij valt onder andere te denken aan stijgende pensioenpremies. Deze worden vaak later dan de opmaak van de begroting bekend gemaakt, maar ook cao afspraken waarbij de (volledige) compensatie door het Rijk een onzekere factor is, bemoeilijkt uitvoering van het beleid.

7.2 Financiële positie op balansdatum

De begroting 2021 sluit met een negatief resultaat van € 13.374,-. Het feitelijke resultaat over 2021 is € 233.173,- positief.

Onderstaand een overzicht van de gerealiseerde cijfers per categorie baten en lasten, alsmede de vergelijkende cijfers, de begroting en de begroting volgend boekjaar.

Staat van baten en lasten (bedragen x € 1.000)

	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	verschillen begr./real.	Begroting 2022
BATEN					
Rijksbijdragen	2.749	2.821	3.046	225	3.137
Overige overheidsbijdragen	38	36	374	338	50
Overige baten	95	37	63	26	27
Totaal baten	2.882	2.894	3.483	589	3.214
LASTEN					
Salarislasten	2.119	2.111	2.200	89	2.188
Overige personele lasten	157	109	127	18	142
Personeelslasten	2.276	2.219	2.327	107	2.331
Afschrijvingen	148	144	143	1-	176
Huisvestingslasten	135	156	148	7-	157
Overige lasten	368	378	629	250	444
Totaal lasten	2.926	2.897	3.247	349	3.108
Saldo baten en lasten	45-	3-	236	239	106
Financiële baten	1	-	-	-	-
Financiële lasten	0	11	3	7-	3
Saldo financiële bedrijfsvoering	1	11-	3-	7	3-
Totaal resultaat	44-	14-	233	247	104

Staat van baten en lasten (bedragen x € 1.000)

	Jaarrekening 2020	Begroting 2021	Jaarrekening 2021	verschillen begr./real.	Begroting 2022
Bestemming resultaat (mutaties)					
Bestemmingsreserve NPO gelden	-	-	124	124	170
Bestemmingsreserve e.b. nieuwbouw	30-	30-	30-	0	29-
Bestemmingsreserve ouderbijdragen	4-	3-	-	3	3-
Bestemmingsreserve ouderkapitaal	-	-	4-	4-	-
Bestemmingsreserve nazorgfonds	5-	5-	5-	-	5-
Algemene reserve	5-	23	147	124	31-

Uiteindelijk wordt € 147.000,- aan de algemene reserve gedoteerd doordat in de totstandkoming van het resultaat ook mutaties zijn opgenomen die bestemd zijn voor de (eerder) gevormde bestemmingsreserves.

Analyse van de uitkomsten van de exploitatie in relatie tot de begroting

Een vergelijking tussen de realisatie en de begroting geeft het volgende beeld waarbij de grootste dan wel noemenswaardige mutaties worden benoemd:

- **Rijksbijdragen**
De Rijksbijdragen zijn € 225.000,- hoger dan begroot.
De toename is veroorzaakt door een verhoging van de bekostigingsparameters (de GPL) (€ 123.000,-) en zijn er subsidies conform de Regeling aanvullende bekostiging strategisch personeelsbeleid, begeleiding en verzuim ontvangen. En inhaal- en ondersteuningsprogramma en NPO gelden om ondersteuning te kunnen bieden aan leerlingen met veroorzaakt door met name de corona crisis € 121.000,-. Voor de subsidie sterk techniek onderwijs is € 22.000,- minder ontvangen dan begroot doordat de uren niet geschreven zijn waarop de uitbetaling door de penvoerder is gebaseerd.
- **Overige overheidsbijdragen en subsidies**
De overige overheidsbijdragen en overige baten zijn € 338.000,- hoger dan begroot.
Hiervan is € 203.000,- ontvangen baten voor de documentaire Ik bin PRO. Hier staan ook kosten tegenover. Daarnaast zijn er subsidiegelden ontvangen in het kader van de Regionale Aanpak Lerarentekort (RAL) en Extra hulp in de klas (RAP) via penvoerder CSG Liudger (€ 30.400,-). De uitputting van deze gelden zitten in de reguliere formatie en gemoeide kosten en is er aanvullende ESF subsidie voor Impuls baankansen, arbeidsmarkt regio Friesland en IBK subsidie voor Entree route toegekend vanuit de gemeente Leeuwarden (€ 102.000,-).
- **De overige baten**
De overige baten zijn € 26.000,- hoger dan begroot. Dit betreft een stijging van € 40.000,- door de afrekening van Ik bin PRO door een vergoeding van Omrop Fryslân hiervoor. Hier tegenover staan lagere opbrengsten door lagere opbrengst inning vrijwillige ouderbijdragen, en doordat de werkweken en excursies niet zijn doorgedaan zijn deze opbrengsten nihil.
- **Salarislasten**
Per saldo zijn de salarissen € 89.000,- hoger dan begroot.
De reguliere salarissen zijn € 121.000,- hoger dan begroot. De vervangingskosten zijn € 32.000,- lager dan begroot, er is in 2021 geen vervanging geweest.
De mutaties in 2021 ten opzichte van de begroting per 1 augustus in totaal een stijging van 2,4163 fte. Gemiddeld over 2021 is de formatie gestegen met 0,7270 fte. Dit betreft een mutatie in het OP +/- 0,7535 fte en OOP +/- 0,0265 fte.
Ten opzichte van vorig jaar gerealiseerde fte's per 31 december 2020, een stijging van 0,1674 fte. In deze mutaties zit de (eventuele) vervanging en projectformatie ook.

De VO-raad heeft met de vakbonden een onderhandelaarsakkoord gesloten voor een nieuwe cao. De cao gaat met terugwerkende kracht in op 1 januari 2021 en loopt tot 1 januari 2022. Alle medewerkers in het voortgezet onderwijs ontvingen per 1 oktober een loonsverhoging van 1,5%. Tevens wordt de eindejaaruitkering structureel verhoogd van 8,0 naar 8,33% waarmee een volledige dertiende maand wordt gerealiseerd. Daarnaast ontvangen de medewerkers eenmalig een bedrag van 800 euro bij een fulltime dienstverband.
De overige personele lasten zijn € 18.000,- hoger dan begroot. Dit wordt per saldo

veroorzaakt door enerzijds lagere dotatie in de personele voorzieningen, per saldo een onttrekking, en lagere uitgaven in de deskundigheidsbevordering (het cao recht is niet volledig benut). Anderzijds hogere lasten door inhuur van OP en OOP, bedrijfsgezondheidszorg en personele verzekering en zijn er hogere overige loonkosten door een wetswijziging in de compensatie van de vakantie tijdens zwangerschaps- en bevallingsverlof voor OP.

- **Afschrijvingen**
De afschrijvingen zijn € 750,- lager dan begroot. Geen noemenswaardige verschillen. Zie hiervoor paragraaf 7.4 investeringen.
- **Huisvestingslasten**
De huisvestingslasten zijn € 7.000,- lager dan begroot. De mutatie betreft voornamelijk lagere energielasten (elektriciteit -/- €1.500,- en gasverbruik -/- € 9.500,-) ten opzichte van begroot. De stijgende energieprijzen zullen in 2022 naar verwachting tot uiting komen.
- **Overige lasten**
De overige lasten zijn € 250.000,- hoger dan begroot.
Deze hogere lasten wordt veroorzaakt door de afrekening van de documentaire Ik bin Pro € 214.000,- waar baten tegenover staan en kosten aan derden in het kader van de Impuls baankansen (IBK) waar ook subsidie van de gemeente Leeuwarden tegenover staat. Verder zijn er diverse mutaties binnen de rubriek overige lasten wat per saldo nihil is ten opzichte van de begroting.
Er zijn bijvoorbeeld hogere lasten aan inhuur externe deskundigheid geweest ad. € 11.000,- door hogere lasten door een fee aan derden voor de projectadministratie van de React EU subsidies € 12.500,- daarnaast heeft de MR ondersteuning via een adviesbureau, totale kosten € 5.000,- in 2021. Maar zijn er lagere lasten ad. € 15.000,- doordat de werkweken en excursies niet zijn doorgegaan.
- **De financiële baten en lasten**
Per saldo zijn de financiële baten en lasten € 7.000,- lager dan begroot doordat de verwachting was dat de bank de negatieve rente op gesaldeerde rekeningen zou gaan toepassen in 2021. Dit is echter nog niet gebeurd waardoor de bankkosten lager zijn dan begroot.

7.3 Toelichting op de ontwikkeling van balansposten in vergelijking met voorgaand jaar

Onderstaande balans is een overzicht van de balansposten gebaseerd op de jaarrekening 2021 in vergelijking met voorgaand jaar

Balans (bedragen x € 1.000)

	2020	2021	Vershil
Materiële vaste activa	1.194	1.092	102-
Vorderingen	76	193	117
Liquide middelen	2.317	2.468	150
Totaal activa	3.587	3.752	166
Eigen vermogen	3.131	3.364	233
Algemene reserve	2.166	2.313	147
Bestemmingsreserves publiek	595	689	94
Bestemmingsreserves privaat	370	362	8-
Voorzieningen	100	81	19-
Langlopende schulden	-	-	-
Kortlopende schulden	356	307	49-
Totaal passiva	3.587	3.752	166

Een vergelijking tussen de realisatie 2021 en realisatie 2020 van de balansposten geeft het volgende beeld waarbij de grootste dan wel noemenswaardige mutaties worden benoemd:

- **Materiële vaste activa**
De mutatie in de materiële vaste activa betreft € 41.000,- aan investeringen en € 143.000,- reguliere afschrijvingen. Er zijn geen desinvesteringen geweest.
De investeringen zijn verricht in gebouwen & terreinen ad. € 11.300,- (begroot € 6.500,-) en in inventaris en apparatuur ad. € 29.700,- (begroot € 18.850,-).

- **Vorderingen**
De vorderingen op de balans betreft de vordering op de gemeente Leeuwarden in het kader van subsidies voor Impuls Baankansen 2020-2021, ESF 2020-2021 en REACT-EU 2020-2021 en 2021-2022. Ten opzichte van 2020 is nu het volledige bedrag op de balans openstaand.
- **Liquide middelen**
De mutaties hebben een positief effect gehad op de cash flow. De liquide middelen zijn per 31 december 2021 toegenomen met € 150.428,-.
- **Eigen vermogen**
De mutatie in het eigen vermogen betreft het positieve resultaat:

	€
Het exploitatie resultaat over 2021 bedraagt	233.173
Onttrekking bestemmingsreserve eigen bijdrage nieuwbouw	29.506
Dotatie bestemmingsreserve NPO	-123.760
Onttrekking bestemmingsreserve ouderbijdragen	3.755
Onttrekking bestemmingsreserve nazorgfonds	4.500
Resteert: toename algemene reserve	<u>147.174</u>

- **Voorzieningen**
De mutatie in de voorzieningen betreft de dotatie en onttrekkingen in de personele voorzieningen. De wachtgeld voorziening is per saldo € 5.900,- lager, de jubileumvoorziening is nagenoeg gelijk gebleven, de LPB voorziening is € 12.400,- lager (Er zijn LPB uren van OP en OOP uitbetaald ad. € 28.850,- en op basis van de gespaarde LPB uren is er € 16.420,- gedoteerd. En de voorziening voor transitievergoedingen is € 1.180,0 lager.
- **Kortlopende schulden**
In 2020 was een schuld aanwezig op balansdatum van het Risicofonds in verband met een afrekening daarvan. Deze is in 2021 niet meer aanwezig.

7.4 Investerings

De begroting is onderdeel van de Planning & Control cyclus. In de begroting worden de investeringen meegenomen voor onderhoud en aanpassing van gebouwen en inventaris.

De investeringen die niet in de begroting zijn meegenomen maar die wel noodzakelijk wordt geacht, wordt voorgelegd aan de directeur en dagelijks bestuurder, en zo nodig aan het toezichthoudend bestuur, voor goedkeuring.

In de begroting is € 25.350,- meegenomen als verwachte investeringen. Hiervan was € 6.500,- voor gebouwen en terreinen en € 18.850,- voor inventaris en apparatuur. Uiteindelijk zijn er investeringen verricht in het gebouw ad. € 11.300,- voor het plaatsen van een airco in een lokaal en is de vloerbedekking tegen de wand van de gymzaal vervangen. In inventaris en apparatuur is € 29.700,- geïnvesteerd. Betreffende ICT touchscreens, gymnastiek benodigdheden en moest de vaatwasser in de keukens per direct vervangen worden wegens defect wat niet voorzien was.

7.5 Kasstromen, financiering en financiële instrumenten

Voor het kasstroomoverzicht van het huidige boekjaar en vorig boekjaar wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht in de jaarrekening. Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de toelichting van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de specifieke postgewijze toelichting in de jaarrekening.

De belangrijkste financiële risico's waaraan de stichting onderhevig is zijn het liquiditeitsrisico en het kredietrisico. Het beleid is gericht op het minimaliseren van risico's ten aanzien van vermogens- en rente resultaten bijvoorbeeld ten aanzien van renterisico's, koersrisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's. Het beleid is mede gericht op optimalisering van rente opbrengsten en optimalisering van het kasbeheer.

Periodiek worden liquiditeitsbegrotingen opgesteld. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst.

PRO Dokkum loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder debiteuren en overige vorderingen. Het maximale kredietrisico dat de instelling loopt bedraagt de boekwaarde van deze

financiële instrumenten. De blootstelling aan een kredietrisico van de stichting wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke debiteuren. Er zijn geen significante concentraties van kredietrisico.

De stichting maakt geen gebruik van financiële derivaten om de financiële risico's die verbonden zijn aan activiteiten te beheersen. De stichting heeft in 2021 geen beleggingen en derivaten. Er is geen sprake van langlopende financieringen met variabel rentende leningen.

De overige kortlopende vorderingen en schulden zijn niet rentedragend of het rente-effect is van verwaarloosbare betekenis. De instelling loopt hierdoor een beperkt renterisico over de vorderingen en schulden.

7.6 Kengetallen

Het financiële toezicht op het onderwijs berust bij de Inspectie van het Onderwijs. Een van de onderdelen van dat financiële toezicht is het zogenaamde toezicht op de financiële continuïteit: de vraag of een schoolbestuur/instelling financieel gezond is en op korte en langere termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

Deze kengetallen zijn nadrukkelijk geen normen waaraan schoolbesturen/instellingen moeten voldoen. Het overschrijden van een norm leidt niet automatisch tot aangepast financieel toezicht en het behalen van de norm leidt omgekeerd niet automatisch tot het opheffen van aangepast toezicht als daar sprake van is. De bepaling van aangepast financieel toezicht vindt plaats in de vorm van een uitvoeriger onderzoek waarbij veel meer aspecten in ogenschouw worden genomen.

De Stichting voor Chr. Praktijk Onderwijs in N.O. Friesland, PRO Dokkum, heeft geen aangepast financieel toezicht en is financieel gezond op basis van de daarvoor gehanteerde normen. De inspectie maakt voor het jaar 2021 alleen gebruik van de liquiditeit, solvabiliteit 2 en het bovenmatig Eigen Vermogen.

	31-12-2021	31-12-2020	Signalerings- waarden (inspectie)
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen + voorzieningen) / totale passiva	0,92	0,90	< 0,30
Liquiditeit / Current ratio vlottende activa / kortlopende schulden	8,67	6,73	< 0,75
Bovenmatig Eigen Vermogen (bEV) (Publiek Eigen Vermogen / Normatief Eigen Vermogen)	2,15	1,97	> 1,00
Huisvestingsratio (huisvestingslasten + afschrijving gebouwen en terreinen) / totale lasten	0,08	0,08	> 0,10
Weerstandsvermogen eigen vermogen / totaal baten + rente baten	0,97	1,09	< 0,05
Rentabiliteit resultaat / totaal baten + rentebaten	0,07	-0,02	3-jarig < 0 2-jarig < -0,05 1 jarig < -0,10
Bufferliquiditeit (eigen vermogen – materiële vaste activa) / rijksbijdragen	0,75	0,70	< 0,05

Solvabiliteit 2

De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om ook op langere termijn aan al haar verplichtingen te voldoen.

Dit kengetal wordt berekend omdat een instelling haar vermogenspositie en exploitatiesaldo kan beïnvloeden door de voorzieningenpositie aan te passen.

De solvabiliteit 2 bij de Stichting is voldoende.

Liquiditeit / Current ratio

Eén van de belangrijkste financiële kengetallen in het kader van budgetbeheer betreft de liquiditeit (current ratio). Het geeft aan in hoeverre de instelling aan haar financiële verplichtingen op korte termijn (circa 1 jaar) kan voldoen.

De liquiditeit bij de Stichting is voldoende en is in staat te voldoen aan de (betalings)verplichtingen op korte termijn.

Huisvestingsratio

De huisvestingsratio geeft een indicator van de huisvestingslasten in relatie tot de totale lasten van de gehele instelling. De Stichting voldoet aan de norm, de signaleringswaarde.

Weerstandsvermogen

Een ander belangrijk kengetal betreft het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen meet het verband tussen het aanwezige eigen vermogen van een bestuur en de totale baten van het bestuur.

Hiermee wordt een beter inzicht verkregen in de omvang van het eigen vermogen in relatie tot de grootte van het bestuur. Het weerstandsvermogen is een verhoudingsgetal waarmee globaal wordt aangegeven in hoeverre voldoende eigen vermogen aanwezig is om risico's te kunnen afdekken.

Voor de Stichting is het eigen vermogen 97% en daarmee voldoende om, wanneer alle baten volledig zouden wegvallen, dit gedurende ongeveer 12 maanden op te vangen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en het vermogen dat geïnvesteerd is om het resultaat te behalen (de totale baten). Dit kengetal geeft daarmee aan welk deel van de totale baten over blijft na aftrek van de lasten. Idealiter zijn de kosten en opbrengsten op langere termijn met elkaar in evenwicht en is de rentabiliteit gemiddeld 0% over de afgelopen drie kalenderjaren.

De verhouding tussen de personele lasten en de totale baten is 66,8 (2020: 79,0%). In het onderwijs gaan veel middelen naar het personeel. Dit kengetal laat zien welk deel van de totale inkomsten hiervan zijn besteed aan personeel.

De verhouding tussen de personele lasten en de Rijksbijdragen is 76,4% (2020: 82,8%). Dit kengetal laat zien in welke mate de Stichting afhankelijk is van de rijksbijdragen wat betreft de inzet van personeel.

Bufferliquiditeit

De bufferliquiditeit is een liquiditeit welke is bedoeld voor (het opvangen van) risico's welke moeilijk zijn te voorzien of waarvan de individuele impact ongewist blijft. De omvang van het kapitaal in de vorm van liquiditeiten moet passen bij het risicoprofiel van de instelling en het niveau van risicobeheersing. Hiervoor wordt de term 'bufferliquiditeit' gebruikt.

De bufferliquiditeit bij de Stichting is voldoende.

Bovenmatig Eigen Vermogen

Het kengetal signaleringswaarde bovenmatig eigen vermogen is voor het eerst in 2020 geïntroduceerd. Bij een waarde boven de signaleringsgrens 1 kan sprake zijn van bovenmatig eigen vermogen. Onderwijsinstellingen met een signaleringswaarde van meer dan 1 kunnen als "rijk" beschouwd worden.

De signaleringswaarde is geen harde norm, maar een startpunt voor een gesprek voor het Ministerie van OCW.

De signaleringswaarde van het Bovenmatig Eigen Vermogen is voor de Stichting boven de norm.

Verantwoording financiële reserve

PRO Dokkum is een zelfstandige school voor praktijkonderwijs. Als zelfstandige school is PRO Dokkum met 195 leerlingen in verhouding tot het overige reguliere voortgezet onderwijs een kleine(re) school.

Kleinere scholen hebben met een aantal uitdagingen te maken:

- Kleinere scholen zijn relatief duur; gemiddeld zijn de kosten per leerling op een kleinere school hoger dan grote(re) scholen.
- Voor kleine scholen is het lastiger de continuïteit te borgen; door het kleinere personele bezetting zijn kleine scholen kwetsbaar voor incidenten zoals uitval van medewerkers.
- De financiële situatie van kleinere scholen is kwetsbaar; bij krimp dalen de opbrengsten van kleine scholen sneller dan de kosten, waardoor tekorten ontstaan.

Samenvattend loopt een kleinere school voor VO meer risico's dan grotere scholen. De risico's als gevolg van demografische krimp versterken deze motivatie. Een merkbaar gevolg is inmiddels dat de school door het uitblijven van groei inmiddels een personeelsbestand heeft dat vrijwel geheel in vaste dienst is. een zgn. 'flexibele schil' is klein.

Om de hierboven benoemde risico's te dempen c.q. op te vangen heeft PRO Dokkum op grond van bovenstaande argumenten bewust gekozen voor een grotere financiële reserve.

Afbouw bovenmatig eigen vermogen

Naast de bewuste keus voor een relatief groot eigen vermogen, kiest PRO Dokkum ervoor om voor een deel het eigen vermogen af te bouwen.

De vrijgekomen gelden worden tweeledig ingezet; enerzijds ten behoeve van een aantal materiële maatregelen, anderzijds ten behoeve van de personele inzet:

Materieel

De materiële maatregelen behelzen een energieplan waarmee het schoolgebouw verduurzaamd wordt. Het verduurzamen van het schoolgebouw levert een besparing op in de huisvestingslasten, welke indirect ten goede komen aan het gegeven onderwijs.

Het verduurzamen van het schoolgebouw in de vorm van zonnepanelen, ledverlichting en de vervanging van aluminium beplating geeft een benodigde liquiditeit van € 790.000,-. Waarbij de jaarlijkse afschrijvingslasten € 79.000,- zijn.

Overigens is na de uitwerking van deze investeringen de conclusie dat financiële ratio's nog steeds (ruim) boven de signaleringswaarde van de inspectie blijven. Met uitzondering van het huisvestingsratio, hierbij is te zien dat de signaleringswaarde voor de inspectie op het huisvestingsratio net wordt overschreden nadat de investeringen € 500.000,- in de aluminium beplating wordt gedaan. En daarnaast is de ratio voor het bovenmatige Eigen Vermogen nog steeds boven de signaleringswaarde, ondanks dat deze door de investeringen wel daalt.

Personele inzet

Uitgaande van actuele leerling- en personeelsprognoses zal er over vijf jaar een evenwicht kunnen worden gerealiseerd tussen het personele bestand en het leerlingenaantal.

PRO Dokkum heeft in de loop van de jaren een kwalitatief zodanig personeelsbestand opgebouwd dat de onderwijskwaliteit is geborgd voor langere tijd. De over formatie als gevolg van krimp kan worden gedekt uit de financiële reserves.

Door de inzet van (een deel van) het bovenmatig eigen vermogen vloeien de gelden terug naar het onderwijs en blijft de onderwijskwaliteit voor de lange termijn geborgd.

8 Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken

8.1 Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar

In de navolgende paragraaf volgt een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar.

COVID-19

Covid-19 en als gevolg hiervan de door het kabinet afgevaardigde coronamaatregelen hebben een bijzonder grote invloed en impact gehad op het gegeven onderwijs, de leerlingen en de medewerkers. De school heeft maatregelen moeten treffen op het gebied van een volledige sluiting, het deels heropenen van het onderwijs, het plegen van aanpassingen in het lesrooster, bij herhaling diverse organisatorische maatregelen moeten treffen, maatregelen moeten treffen op het gebied van zelftesten voor zowel leerlingen als medewerkers en veelvuldig en langdurig lessen moeten vervangen in verband met de afwezigheid van docenten die zich in quarantaine bevonden of afwezig waren als gevolg van corona.

De gevolgen van de coronamaatregelen hebben al met al veel gevraagd van de inzet, flexibiliteit en uithoudingsvermogen van docenten en leerlingen en zijn daarbij van grote invloed geweest op de cognitieve en sociale ontwikkeling van de leerlingen. Hiervoor heeft het kabinet in de vorm van het Nationaal Programma Onderwijs extra middelen beschikbaar gesteld voor het onderwijs. Deze middelen dienen om verdere vertraging en achterstanden bij leerlingen te voorkomen als gevolg van de coronamaatregelen. De school heeft middels een werkgroep de problemen en behoeftes van de leerlingen in beeld gebracht en vervolgens op basis van de scan uit het keuzemenu de meest passende interventies getroffen.

Intentieverklaring bestuurlijke fusie

Na een verkenning van ruim twee jaar zijn de besturen van het Dockinga College, CSG Lauwerscollege en CSG Liudger tot de conclusie gekomen dat zij willen gaan fuseren. In het voorjaar van 2021 zijn de handtekeningen geplaatst onder de intentieverklaring. Op deze wijze hopen ze het hoofd te kunnen bieden aan de toenemende complexiteit waar scholen voor worden gesteld, voldoende bestuurskracht aan de dag kunnen leggen, voldoende borging kunnen realiseren voor onderwijs met een christelijke identiteit in de regio en de demografische krimp kunnen opvangen.

Directe bekostiging praktijkonderwijs

Het ministerie van OC&W heeft verdiepend onderzoek gedaan naar de bekostiging van het praktijkonderwijs. Door een directe bekostiging van het praktijkonderwijs zal het reguliere karakter van het praktijkonderwijs worden versterkt.

De sector verstaat onder directe bekostiging en toewijzing van de leerlingen geen inmenging van het samenwerkingsverband. Concreet betekent dit dat de school direct de bekostiging vanuit DUO krijgt en dat dit bedrag niet langer in mindering wordt gebracht op het budget van het samenwerkingsverband.

In het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruit kijken naar de toekomst' van december 2021 wordt in de onderwijsparagraaf gesteld dat het praktijkonderwijs een zelfstandige onderwijssoort is en dat er naar een rechtstreekse bekostiging wordt gewerkt.

Vereenvoudiging bekostiging

Na jaren van voorbereiding en discussie is de vereenvoudigde bekostiging een feit. De regeling, met veel minder variabelen, is daarmee minder complex en voorspelbaarder geworden.

Een school (brinnummer) ontvangt per vestiging een bedrag; een hoger bedrag per hoofdvestiging en een lager bedrag per elke nevenvestiging. Daarnaast geldt een basistarief voor leerlingen in het algemeen vormend onderwijs en een 15% hoger tarief voor leerlingen in het praktijkonderwijs.

De vereenvoudigde bekostiging zal op 1 januari 2022 in werking treden. Voor PRO Dokkum is er sprake van een positief herverdeelteffect.

Zorgroute

Binnen PRO Dokkum behoort de eerstelijns zorg tot de kerntaken van de mentor. Indien zich er een indringender probleem aandient wordt er opgeschaald naar de tweedelijns zorg. In 2021 zijn binnen de zorgstructuur van de school de doorverwijzing, de routing en de bijbehorende documenten geactualiseerd. Dit alles moet de monitoring en de verwijzing van de eerstelijns zorg naar de tweedelijns zorg eenvoudiger en laagdrempelig maken. Daarnaast zijn er nieuwe documenten ontwikkeld.

8.2 Onderwijsprestaties

In onderstaande paragrafen zijn de prestaties van de school weergegeven. Dit is gedaan in de vorm van de zogenaamde Uitstroommonitor en in de vorm van het afnemen van enquêtes.; de ProZO!-Schoolrapportage.

De Uitstroommonitor geeft inzicht in de wijze waarop hoeveel leerlingen bestendig zijn uitgestroomd. Daarnaast geeft de Uitstroommonitor inzicht in de uitstroombestemming.

ProZO! Schoolrapportage is het kwaliteitszorgsysteem van het praktijkonderwijs. Hiermee kan de sector en iedere deelnemende school de prestaties en de kwaliteit van zijn onderwijs volgen. Voor leerlingen, ouders, personeel, stagebedrijven en partnerorganisaties zijn aparte vragenlijsten ontwikkeld. De school kan zijn resultaten intern vergelijken (bv. tussen klassen) én met de resultaten van collega scholen in het land.

8.2.1 Uitstroommonitor 2020/2021 (peildatum 31 oktober 2021)

Percentage plaatsing/bestendige uitstroom

PRO Dokkum laat over de afgelopen drie jaren de volgende bestendige uitstroom percentages zien:

2018/2019: 100,0 %

2019/2020: 96,4 %

2020/2021: 100,0 %

PRO Dokkum slaagt erin met een percentage van 100 % haar leerlingen succesvol te plaatsen naar een reguliere of gesubsidieerde plek op de arbeidsmarkt of een vervolgscholingstraject.

Uitstroombestemming

Onderstaand overzicht geeft de uitstroombestemming van de leerlingen in 2021 weer. De uitstroompercentages zijn afgezet tegen de percentages van 2020.

Uitstroombestemming	2021 in %	2020 in %
Arbeid	52	47
Beschut werk	0	9
Arbeid & leren	2	16
Leren	24	9
Andere school voor ProO	2	9
VMBO	0	0
VSO	5	0
Verhuizing naar buitenland	0	0
Dagbesteding	0	3
Geen werk of school	2	6
Onbekend	0	0
Toeleidings/trainingstraject	12	0

Uit de percentages blijkt dat leerlingen in toenemende mate kiezen voor een vervolgopleiding binnen het MBO (20% volgt een entree-opleiding en 80% volgt een niveau 2 opleiding). Het lijkt dat dit 'ten koste' gaat van het aantal leerlingen dat een BBL opleiding volgt (een afname van 16% naar 2%).

Uitstroom sectoren en behaalde certificaten

Van de uitgestroomde leerlingen heeft 79 % een erkend (branche) certificaat behaald met civiele waarde.

Onderstaand overzicht geeft weer naar welke sectoren de leerlingen zijn uitgestroomd.

Sectoren	Uitstroom in %	Behaald certificaat in %
Logistiek	0	32
Dienstverlening en zorg	5	5
Procestechniek	10	0
Bouw/wonen/onderhoud	33	29
Verkoop/retail	19	5
Mobiliteitsbranche	10	0
Horeca/ Voedingsindustrie	10	10
Plant/ groene leefomgeving	5	2
Installatie/ constructie	10	17
Geen sectorkeuze/ Anders	0	0

Van de uitgestroomde leerlingen heeft 32 % een certificaat behaald in de sector Logistiek. Geen enkele leerling is echter uitgestroomd in de sector Logistiek. De verklaring hiervoor is dat veel leerlingen een VCA-certificaat of heftruckcertificaat hebben behaald. Dit behaalde certificaat kan ondersteunend zijn bij het werk. Dit hoeft niet per se in de sector Logistiek te zijn.

8.2.2 ProZO! Schoolrapportage

In deze paragraaf volgt een verdere uitwerking van de in 2020-2021 afgenomen ProZo!-Schoolrapportages.

In schooljaar 2020-2021 zijn de volgende enquêtes afgenomen:

- ProZO! Schoolrapportage Leerlingen- Sociale veiligheid
- ProZO! Schoolrapportage Management & personeel
- ProZO! Schoolrapportage Stagebedrijven

De gehanteerde normwaarden zijn:

- < 3: oranje
- 3 – 3.5: geel
- > 3.5: groen

In de navolgende hoofdstukken volgt een verdere uitwerking van de afgenomen rapportages.

ProZO! Schoolrapportage Leerlingen- Sociale veiligheid

Onderstaande tabel geeft de samenvatting weer van de totale sociale veiligheidsbeleving van de leerlingen.

Samenvatting	2018-2019		2020-2021	
	Landelijk	PRO Dokkum	Landelijk	PRO Dokkum
Voel je je veilig op school? (beleving fysieke en sociale veiligheid)	3.18	3.30	3.23	3.34
Is het veilig op school? (aantasting fysieke en sociale veiligheid)	3.85	3.96	3.90	3.90
Vind je het fijn op school? (welbevinden)	3.08	3.18	3.13	3.29
Wat doen de leraren voor mij? (veiligheidsbeleid)	3.06	3.17	3.10	3.20
Gemiddelde score	3.28	3.40	3.33	3.43

Op basis van bovenstaande samenvatting kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

Op alle thema's scoort PRO Dokkum in 20/21 hoger (op 1 thema gelijk) dan het landelijk gemiddelde. PRO Dokkum heeft in de meting van 20/21 ten opzichte van haar eigen meting in 18/19 (met uitzondering van het thema 'is het veilig op school') nog meer vooruitgang geboekt.

Dit roept de vraag op wat maakt dat PRO Dokkum sinds een ruim aantal jaren de behaalde resultaten weet vast te houden. Het antwoord zit verscholen in het bewaken, monitoren en naleven van de zorg voor sociale binding, het planmatig omgaan met calamiteiten en de zorg voor veilige voorzieningen. De uitdaging voor school is de behaalde resultaten vast te houden.

ProZO! Schoolrapportage Management & Personeel

In schooljaar 2019-2020 heeft ProZo! de vragenlijst aangepast, meer afgestemd op het huidige onderwijs. Omdat de vragen anders zijn geformuleerd kan er in deze enquête alleen een vergelijk worden gemaakt met het landelijk gemiddelde in het jaar van afname en is het dus niet mogelijk een vergelijk te maken met de historische data.

Onderstaande tabel geeft de samenvatting weer van de schoolrapportage Management & Personeel (2.0).

Samenvatting	2020 2021	
	Landelijk	PRO Dokkum
Passend aanbod	3.25	3.49 (+ 0.24)
Leerling betrokkenheid	3.07	3.12 (+ 0.05)
Stimulerende omgeving	3.17	3.32 (+ 0.15)
Begeleiding	3.43	3.59 (+ 0.16)
Stages en werken	3.37	3.57 (+ 0.20)
OPP/IOP en Portfolio	3.29	3.42 (+ 0.13)
Resultaten	3.23	3.35 (+ 0.12))
Veiligheid	3.38	3.67 (+ 0.29)
Professioneel handelen	3.09	3.40 (+ 0.31)
Kwaliteitsbeleid	3.15	3.34 (+ 0.19)
Communicatie met ouders	3.21	3.29 (+ 0.08)
Gemiddelde score	3.25	3.44 (+ 0.19)

Het personeel en management is op een 11-tal thema's bevestigd. Op al de elf thema's scoort PRO Dokkum hoger dan het landelijk gemiddelde. Op de onderdelen Begeleiding, Stages & werken en Veiligheid zelfs hoger dan 3,5.

De school onderscheidt zich in positieve zin het meest ten opzicht van het landelijk gemiddelde op de thema's (0.2>): Passend aanbod, Stages & werken, Veiligheid en Professioneel handelen.

De thema's 'Leerling betrokkenheid' en 'Communicatie met ouders' scoren nog steeds boven het landelijk gemiddelde maar zullen bij de volgende schoolrapportage Management & Personeel goed gemonitord worden.

ProZO! Schoolrapportage Stagebedrijven

Onderstaande tabel geeft de samenvatting weer van de schoolrapportage Stagebedrijven.

Samenvatting	2018-2019		2020-2021	
	Landelijk	PRO Dokkum	Landelijk	PRO Dokkum
Stages	3.52	3.44	3.55	3.43
Gemiddelde score	3.52	3.44	3.55	3.43

Het landelijk gemiddelde scoort op de totale enquête 3.55. De gemiddelde score van PRO Dokkum komt uit op 3.43 en daarmee nog steeds hoger dan de normwaarde 3.0. Ten opzicht van het landelijk gemiddelde blijft de school echter enigszins achter.

Algehele samenvatting Schoolrapportages

PRO Dokkum kan met trots zeggen dat zij op al de afgenomen schoolrapportages:

- Niet onder de normwaarde 3 scoort;
- Deze resultaten mogelijk zijn gemaakt door de grote betrokkenheid en inzet van het personeel.

Kritisch mogen we zijn op de schoolrapportage Stagebedrijven en dan met name op het informeren van bedrijven over de school en het maken van stageopdrachten.

8.3 Onderwijskundige en onderwijs- programmatische zaken

De coronamaatregelen hebben in geheel 2021 een grote invloed gehad op het ten uitvoer brengen van de onderwijskundige en de onderwijswijs programmatische zaken. De medewerkers van de school hebben zich veelvuldig en indringend moeten inzetten om de gevolgen van de corona maatregelen te beteugelen; veelal heeft men een extra inspanning moeten leveren om het primaire proces te kunnen laten prevaleren.

Met inachtneming van bovenstaande zijn er desalniettemin onderwijskundige en programmatische zaken ten uitvoer gebracht, waarvan onderstaande benoemd worden:

Entree-opleiding

In 2020 hebben de eerste leerlingen de interne Entree-opleiding afgerond en het bijbehorende diploma behaald. Als vervolg hierop is in samenspraak met ROC De Friese Poort in 2021 gestart met een verdere verkenning betreffende het gezamenlijk aanbieden van een Entree-opleiding in Dokkum. Op deze wijze hopen we gezamenlijk een niveau-1 opleiding, met een doorstroom naar niveau 2, in te regio te kunnen borgen en een vloeiende doorstroom van het Praktijkonderwijs naar het Mbo te bevorderen.

Beroepenoriëntatie

Om de leerlingen goed voor te bereiden op hun toekomstige werk en om een juiste keuze ten aanzien van het toekomstige beroep c.q. stage te bewerkstelligen is in het programma van leerjaar 4 de zogenaamde snuffelstages opgenomen. Leerlingen die reeds over de juiste stagecompetenties beschikken en fit zijn voor stage kunnen, voortvloeiend uit deze snuffelstage, een regulier stagetraject in.

Verder merkten we dat bij bepaalde branches de vraag naar personeel en de interesse vanuit de jongeren voor betreffende branches niet altijd op elkaar aansluit. We hebben jongeren weten te interesseren voor deze branches, om zo de vraag en het aanbod op elkaar afgestemd te krijgen en hiermee de uitstroomkansen voor de jongeren te vergroten.

Deskundigheidsbevordering

Het managementteam bewaakt dat er voldoende ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor alle medewerkers, omdat (de eigen) professionalisering essentieel is bij onderwijsontwikkeling. Ten aanzien van de eigen professionalisering is er in 2021 een verkenning gedaan op het gebied van het aanbieden van digitale nascholingscursussen. Deze verkenning is, mee door de uitvoering geven aan de coronamaatregelen, onvoldoende tot uitvoer gekomen.

Tevens heeft de schoolorganisatie een aantal teambrede trainingen verzorgd. Zo heeft het team zich in 2021, als antwoord op het aanbieden van afstandsonderwijs, verdiept in "Teams".

Daarnaast heeft het team zich middels een studiedag bekwaamd in de "executieve functies".

Nationaal Programma Onderwijs

Het kabinet heeft in de vorm van het Nationaal Programma Onderwijs extra middelen beschikbaar gesteld voor het onderwijs. Deze middelen dienen om verdere vertraging en achterstanden bij leerlingen te voorkomen als gevolg van de coronamaatregelen. Hiertoe is een werkgroep samengesteld die middels een scan de problemen en behoeftes in beeld heeft gebracht. Vervolgens zijn er, op basis van de scan, uit een keuzemenu de meest passende interventies voor de school getroffen, deze vormen het zogenaamde Schoolprogramma.

Het Schoolprogramma voorziet in de volgende interventies:

- Interventies gericht op de sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen;
- Interventies gericht op (extra) inzet van personeel en ondersteuning;
- Interventies gericht op faciliteiten en randvoorwaarden.

In gebruik name IDS-2 (Intelligence and Development Scales)

In 2021 is de IDS-2 in gebruik genomen. De IDS-2 is een toetsingsinstrument en wordt ingezet bij het in kaart brengen en diagnosticeren van cognitieve beperkingen, leerstoornissen en achterstanden in de motorische ontwikkeling. Daarnaast biedt de IDS-2 inzicht in de sterkten en zwakten op sociaal-emotioneel gebied en de motivatie en werkhouding van een jongere.

De afname vindt plaats eind fase 2/begin fase 3.

8.4 Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

Een leerling wordt op PRO Dokkum aangemeld door de ouders of door de school (in samenspraak met de ouders) waar de leerling tot dan heeft gezeten.

Het samenwerkingsverband waar PRO Dokkum deel van uitmaakt maakt daarbij gebruik van de 'Plaatsingswijzer'.

De toelatingsprocedure bestaat uit een voorlichtingsavond, een gesprek met de ouders, een toelatingstest en de aanvraag van de Toelaatbaarheidsverklaring (de TLV). De TLV wordt aangevraagd nadat het aanmeldingsformulier getekend is ontvangen. Hierbij worden de landelijk geldende criteria gehanteerd.

De Toelaatbaarheidsverklaring wordt afgegeven door Samenwerkingsverband Fryslân -Noard. De TLV wordt op basis van testgegevens verstrekt, hierbij worden eveneens de landelijke criteria gehanteerd. In de testen worden de cognitieve capaciteiten en opgelopen leerachterstanden onderzocht. Daarnaast kunnen sociaal-emotionele aspecten een rol spelen.

Bovenal moet een leerling echter passen in het geheel van de school. Hierbij wordt gekeken of de begeleidingsbehoefte van de leerling in overeenstemming is met de daadwerkelijke begeleiding die geboden kan worden, welke omschreven staat in het School Ondersteuningsplan (het SOP).

8.5 Werkzaamheden op het gebied van onderzoek en ontwikkeling

Jaarlijks worden de ProZo!-enquêtes onder de leerlingen en ouders en andere betrokkenen volgens geldende wettelijke frequentie afgenomen. De uitkomsten van deze enquêtes worden meegenomen in het jaarplan waarin we als school vorm en inhoud geven aan de gestelde doelen.

Verder is de Uitstroommonitor een goed middel om te kijken hoe de (ex) leerlingen de transitie maken naar duurzaam werk. Met een duurzaam uitstroompercentage van 100% behaalt de school ruimschoots de door in inspectie gestelde norm.

8.6 Belangrijke ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. de interne en externe kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg omvat alle activiteiten en maatregelen waarmee de school de onderwijskwaliteit bewaakt en verbetert.

In het kader van het door ontwikkelen van de (interne) kwaliteitszorg is de 'Intelligence and Development Scales' in gebruik genomen (zie *paragraaf 8.3*).

Verder is het domein 'Zorg' geëvalueerd en zijn er voortvloeiend uit deze evaluatie een aantal zaken binnen het zorgdomein geactualiseerd (zie ook *8.1. Zorgroute*).

Zo is:

- het stroomdiagram ten behoeve van de zorgroute geactualiseerd;
- er een probleemanalyse formulier ontwikkeld;
- een invulhulpformulier ontwikkeld ten behoeve van de probleemanalyse.

8.7 Belangrijke ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. duurzaamheid

De school heeft in het kader van duurzaamheid een duurzaamheidsplan geschreven. Op hoofdlijnen beoogt het plan een transitie van gas naar elektriciteit en het energiezuiniger maken van het gebouw. Het plan is door middel van een akkoord op de begroting 2022 goedgekeurd door het bestuur. In 2022 zal worden gestart met het ten uitvoer brengen van het duurzaamheidsplan.

9 Toekomstige ontwikkelingen

Onderstaand worden de ontwikkelingen per beleidsterrein weergegeven.

9.1 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderwijs

Viertal moties Tweede Kamer

In het voorjaar van 2021 zijn door de Tweede Kamer een viertal moties aangenomen die betrekking hebben op het praktijkonderwijs. Het gaat om de volgende vier moties:

1. Het doen van onderzoek naar hoeveel leerlingen de entreeopleiding niet volgen vanwege financiële redenen.
2. Het bestaande aanbod van entreeopleidingen in het praktijkonderwijs wettelijk te verankeren. De motie stelt dat het voor veel leerlingen die naar het praktijkonderwijs gaan belangrijk is dat zij binnen het praktijkonderwijs de entreeopleiding kunnen volgen om succesvol door te kunnen stromen naar de arbeidsmarkt of naar het Mbo.
3. Het mogelijk maken om praktijkonderwijsdocenten zelf de entree-examens af te laten nemen tot het Mbo, alsmede de ruimte te bieden om als assessor entree-examens af te nemen bij andere scholen voor praktijkonderwijs.
4. Het praktijkonderwijs als instroomniveau expliciet op te nemen in alle adviezen en scholen adviseren daar niet van af te wijken.

Bovengenoemde moties zullen een verdere uitwerking krijgen, dan wel verder worden onderzocht in de regeerperiode van het nieuw samengestelde kabinet Rutte IV. De uit deze vier moties voortvloeiende gevolgen zullen van invloed zijn op het maken van onderwijskundige keuzes en onderwijskundige ontwikkelingen binnen het praktijkonderwijs.

Nationaal Programma Onderwijs

Het kabinet heeft in 2021 besloten tot een Nationaal Programma Onderwijs. Via het Nationaal Programma Onderwijs zullen de komende twee en een half jaar € 8,5 miljard extra geïnvesteerd worden in het gehele onderwijs.

Met het Nationaal Programma Onderwijs investeert de school (met ingang van schooljaar 2021-2022) in de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van haar leerlingen en het inhalen van vertraging als gevolg van de coronamaatregelen.

Het Nationaal Programma Onderwijs heeft een tijdsduur van twee schooljaren en zal duren t/m schooljaar 2022-2023.

Anders begeleiden

Uit gesprekken met jongeren en professionals komt naar voren dat de huidige manier van benaderen en begeleiden vanuit overheid en onderwijs vaak onvoldoende werkt. Vooral voor jongeren met complexe en langdurige problematiek schiet de bestaande benadering te kort.

Het belangrijkste knelpunt is dat de benadering van de jongere vaak eendimensionaal is: het gaat om school, of werk, of een uitkering. In werkelijkheid hebben de jongeren te maken met vraagstukken op verschillende leefgebieden en is er vaak sprake van bijkomende problemen, zoals schulden, woonproblemen, gebrek aan inkomen, psychische of lichamelijke problemen. Om hen daadwerkelijk te kunnen helpen is daarom een *integrale benadering* nodig waarvoor eerst vertrouwen opgebouwd moet worden in de begeleiding.

Daarvoor is het belangrijk dat jongeren zich als persoon gekend voelen. Dat er oprechte aandacht is voor wie zij zijn en wat er speelt in hun leven. Zo houden we ook de regie daar waar die hoort: bij de jongere zelf. Aansluiten bij de leefwereld betekent ook dat het werkt om jongeren in hun eigen leefwereld op te zoeken.

Veel van deze jongeren hebben een grote afstand tot de gemeente; dat maakt gemeenten niet tot de meest aangewezen partij om het gesprek aan te gaan. De jongeren hebben meer vertrouwen in hun oude school of bijvoorbeeld in jongerenwerkers. Goede ervaringen worden elders opgedaan met de inzet van jongeren met soortgelijke ervaring (zogenaamde peer2peer aanpakken).

(bron: *Praktijkonderwijs biedt jongeren in een kwetsbare positie perspectief op werk! – Strategische visie Sectorraad Praktijkonderwijs*)

Bovenstaande visie vraagt een integrale benadering van jongeren die zich in een kwetsbare positie begeven en aanpassingen van het onderwijs en diens ketenpartners. Een dergelijke visie zal van invloed zijn op de wijze waarop er onderwijs en begeleiding wordt gegeven aan deze jongeren.

9.2 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van onderzoek

Welmogelijk dat er, naar aanleiding van een door de Kamer aangenomen motie (zie 9.1), onderzoek komt naar hoeveel leerlingen de entreeopleiding niet volgen vanwege financiële redenen. Momenteel krijgen Mbo-studenten die de entree-opleiding volgen een ov-kaart. Leerlingen die het praktijkonderwijs volgen krijgen die ov-kaart niet. Dat betekent dat leerlingen vanwege deze financiële prikkel af kunnen zien van het volgen van de entree-opleiding via het praktijkonderwijs. Terwijl de route via het praktijkonderwijs de uitstroomkansen vergroot. In zekere zin is er sprake van kansenongelijkheid. Onderzoek zou aan moeten toonen hoe aan deze ongelijkheid een einde te maken.

9.3 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van kwaliteitszorg

Bestuurlijke fusie

In 2021 werd de verkenning tot een bestuurlijke fusie met het Dockinga College, CSG Liudger en het Lauwers College voortgezet. Dit heeft geresulteerd in het ondertekenen van een intentieverklaring in het voorjaar van 2021. Vervolgens zijn de gevolgen en de effecten van de bestuurlijke fusie gemeten en weergegeven in de 'Fusie effectrapportage', de FER. Op basis van de gegeven antwoorden in de FER heeft de medezeggenschapraad van PRO Dokkum kenbaar gemaakt niet haar instemming te verlenen. Op het moment van samenstelling van dit jaarverslag zijn gesprekken over de afwijzing nog gaande en worden de gevolgen van dit besluit in kaart gebracht.

9.4 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van personeel

De ontwikkeling van de personele lijn naast de onderwijslijn loopt over enkele jaren niet meer synchroon. Het doel is daarom evenwicht creëren tussen het aantal docenten en leerlingen en een geleidelijke afbouw van het personeelsbestand op basis van vrijwilligheid. Een gegeven is dat over vijf jaar vier docenten (3,6 fte) en het jaar daaropvolgend twee docenten (1,5 fte) de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. In totaal 5,5 fte.

De school heeft de formatie 'scherp' afgestemd op het actuele leerlingenaantal, waardoor de school op de middellange termijn niet langer de beschikking heeft over een flexibele schil. De verwachting is dat het leerlingenaantal de komende jaren zal afnemen en dat de formatie de komende jaren niet afgestemd kan worden op het actuele leerlingenbestand, dit vanwege het ontbreken van de genoemde flexibele schil. Kijkend naar het personele bestand zal er pas over drie à vier jaar een evenwicht kunnen worden gerealiseerd in het personele bestand én het leerlingenaantal. En vanaf dat moment zou er weer gestuurd kunnen worden op een flexibele schil.

9.5 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van huisvesting

Arbo en Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RlenE)

Het aanwijzen van een preventiemedewerker is een wettelijke verplichting. De stappen om een preventiemedewerker te benoemen zijn dit boekjaar jaar gestart en dienen in het komende jaar zijn beslag te krijgen.

De gemaakte stappen op het gebied van de RlenE in het vorige boekjaar dienen vervolgd te worden. Het doel is om in het eerste kwartaal (Q1) van het nieuwe boekjaar de RlenE met bijbehorende uitvoeringsplannen af te kunnen ronden en te laten vaststellen.

Het onderzoek van het ongeval bij zaagwerkzaamheden is nog niet volledig afgerond. Wel is duidelijk dat er blijvend lichamelijk letsel is. De kans bestaat dat er een boete opgelegd gaat worden door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Over de hoogte van deze eventuele boete en eventuele hieruit voortvloeiende consequenties kan op dit moment geen inzicht in gegeven worden.

Onderhoud

De MJOP van het gebouw is geactualiseerd. Gezien de voortgang en de beschikbare tijd zijn echter alleen de gebouwen hierin opgenomen. In het nieuwe jaar zal de MJOP-gebouw aangevuld dienen te worden met de installaties.

Voor het gebouw geldt dat de werkzaamheden uit het MJOP ingepland dienen te worden waarbij de werkzaamheden verspreid dienen te worden over het jaar. Dit om de werkzaamheden behapbaar te houden en ook om daarmee de uitgaven te kunnen spreiden over het jaar.

Bedrijfshulpverlening (BHV)

De aandachtspunten vanuit de ontruimingsoefeningen dienen verwerkt te worden. Daarbij dienen de BHV-plannen en -middelen niet alleen geactualiseerd te worden, maar ook verder geprofessionaliseerd en uitgewerkt.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Bewustwording is in het vorige boekjaar als speerpunt benoemd. In het komende boekjaar dienen plannen gemaakt te worden om de bewustwording verder uit te breiden.

Ondersteuning

Op dit moment wordt ondersteuning geboden door het Dockinga College aan PRO Dokkum. Gezien de naderende fusie en de ontwikkelingen hierin dienen scenario's uitgewerkt te worden of en op welke wijze deze ondersteuning zich na de fusie van het Dockinga College voortgezet kan worden.

9.6 Toekomstige ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid

Zie paragraaf 8.7 *Belangrijke ontwikkelingen in het afgelopen jaar m.b.t. duurzaamheid.*

10 Continuïteitsparagraaf

Continuïteitsparagraaf in geval van fusie

Per 1 augustus 2022 zal een fusie tussen de besturen van het Dockinga College, CSG Liudger, Lauwers College en eventueel PRO Dokkum worden gerealiseerd.

De aanvraag voor een fusie ligt bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in de vorm van de wettelijk voorgeschreven fusietoets. In hoofdstuk 9.3 is hier aandacht aan geschonken en in de gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening.

Indien de fusie wordt goedgekeurd is de methode pooling of interest van toepassing. De samensmelting van de betreffende besturen wordt verwerkt als zijnde dat de entiteit altijd al in die vorm heeft bestaan per 1 januari van het jaar dat de fusie is bekrachtigd. Dit zal hiermee voor het eerst van toepassing zijn in de jaarrekening van 2022 voor de nieuwe fusie organisatie.

De nieuwe fusie organisatie heeft uiteraard nog geen jaarverslag maar dienen we voor de nieuwe fusie organisatie, de nieuwe rechtspersoon, wel een continuïteitsparagraaf aan te leveren.

De nieuwe fusie organisatie wordt gevormd in de bestaande Stichting Lauwers College. Voor de continuïteitsparagraaf van de 'totale' nieuwe rechtspersoon wordt daarom verwezen naar de continuïteitsparagraaf in de jaarrekening van Stichting Lauwers College. Vanaf 1 augustus 2022 zal Stichting Lauwers College over gaan in Stichting Fierder Onderwijs.

Omdat op het moment van samenstelling van dit jaarverslag de gesprekken over de afwijzing door de MR van PRO Dokkum nog gaande zijn en de gevolgen van dit besluit in kaart worden gebracht is onderstaand de continuïteitsparagraaf opgenomen voor PRO Dokkum.

De Personele Unie zal door de fusie van het Dockinga College met CSG Liudger en het Lauwers College verdwijnen. Wanneer PRO Dokkum zelfstandig blijft zullen er synergie voordelen voor PRO Dokkum vanuit de Personele Unie verdwijnen. De meerjarenraming in de meerjarenbegroting is voor alsnog opgesteld als zijnde PRO Dokkum zelfstandig blijft maar zonder de extra kosten die daar bij komt vanuit het opheffen van de Personele Unie omdat ze nog niet goed zijn in te schatten. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan de eigen licentie kosten voor Financiën en PSA (AFAS) en Magister. En daarnaast eigen kosten voor een toezichthoudend bestuur, een College van Bestuur. Een globale eerste inschatting geeft dat dit een extra jaarlijkse last geeft van € 74.000,- en een eenmalige investering in het inregelen / overzetten van de systemen van het Dockinga College naar een zelfstandige PRO Dokkum van € 80.000,-

Kengetallen personele bezetting en verwachte leerlingaantallen

KENGETAL	2021	2022	2023	2024
Aantallen leerlingen	194	195	190	195
Personele bezetting in FTE	26,5	25,0	25,0	25,0

KENGETAL	2021	2022	2023	2024
	werkelijk	Prognose	Prognose	Prognose
Aantallen leerlingen	194	195	190	195
Personele bezetting in FTE per 31-12:				
- Formatie management/directie	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000
- Formatie onderwijzend personeel	20,9002	18,9002	18,9002	18,9002
- Formatie ondersteunend personeel	4,6092	4,5692	4,5692	4,5692
Totaal FTE	26,5094	24,4694	24,4694	24,4694
- mutaties formatie	-	0,5000	-	-
- mutaties formatie vorig jaar	-	-	0,5000	0,5000
Totaal FTE	26,5094	24,9694	24,9694	24,9694

Aantal leerlingen betreft het aantal leerlingen dat op 1 oktober van het voorafgaande kalenderjaar aan de school is ingeschreven en daadwerkelijk schoolgaand is.

Personele bezetting in FTE betreft de stand per 31 december betreffende jaar.

In de komende jaren zal het leerlingaantal op onze school naar verwachting constant blijven. In de toekomst zullen de leerlingaantallen licht dalen vanwege de krimp in het aantal leerlingen. Daar zijn wij ons zeer van bewust. Wij stemmen om die reden de daling in het aantal leerlingen af, op een te verwachten daling van de personeelskosten vanwege natuurlijk verloop en door actief beleid.

Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting is ontleend aan de planning & control cyclus en is op 14 december 2021 goedgekeurd door het toezichthoudend bestuur.

Balans (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024
Materiële vaste activa	1.092	1.734	1.622	1.512
Vorderingen	193	76	76	76
Liquide middelen	2.468	2.067	1.979	1.992
Totaal activa	3.752	3.877	3.677	3.579
Eigen vermogen	3.364	3.468	3.268	3.170
Algemene reserve	2.313	2.282	2.148	2.108
Bestemmingsreserves publiek	689	831	772	721
Bestemmingsreserves privaat	362	355	348	341
Voorzieningen	81	102	102	102
Langlopende schulden	-	-	-	-
Kortlopende schulden	307	307	307	307
Totaal passiva	3.752	3.877	3.677	3.579

Staat van baten en lasten (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024
Rijksbijdragen	3.046	3.137	2.810	2.891
Overige overheidsbijdragen	374	50	-	-
Overige baten	63	27	25	30
Totaal baten	3.483	3.214	2.835	2.921
Personeelslasten	2.327	2.331	2.252	2.247
Afschrijvingen	143	176	200	197
Huisvestingslasten	148	157	162	152
Overige lasten	629	444	419	421
Totaal lasten	3.247	3.108	3.033	3.016
Saldo baten en lasten	236	106	198-	95-
Financiële baten	-	-	-	-
Financiële lasten	3-	3-	3-	3-
Saldo financiële bedrijfsvoering	3-	3-	3-	3-
Totaal resultaat	233	104	200-	98-

Bestemming resultaat (mutaties)				
Bestemmingsreserve NPO gelden	124	170	32-	23-
Bestemmingsreserve e.b. nieuwbouw	30-	29-	27-	27-
Bestemmingsreserve ouderbijdragen	-	3-	3-	3-
Bestemmingsreserve ouderkapitaal	4-	-	-	-
Bestemmingsreserve nazorgfonds	5-	5-	5-	5-
Algemene reserve	147	31-	133-	40-

Onderstaand zijn de financiële kengetallen, zie voor de definities paragraaf 7.6, opgenomen voor de komende drie jaren.

	31-12-2021 werkelijk	31-12-2022 begroting	31-12-2023 begroting	31-12-2024 begroting	Signalerings- waarde
Solvabiliteit 2 (eigen vermogen+ voorzieningen)/totaal vermogen	0,92	0,92	0,92	0,91	< 0,3
Liquiditeit (Current ratio) vlottende activa/kortlopende schulden	8,67	6,98	6,69	6,73	< 0,75
Bovenmatig Eigen Vermogen (bEV) (Publiek Eigen Vermogen / Normatief Eigen Vermogen)	2,15	1,66	1,54	1,46	> 1,00
Huisvestingsratio (huisvestingslasten + afschrijvingen gebouwen en terreinen)/totale lasten	0,08	0,09	0,11	0,10	> 0,10
Weerstandsvermogen eigen vermogen/totale baten + rente baten	0,97	1,08	1,15	1,09	< 0,05
Rentabiliteit resultaat / totale baten + rentebaten	0,07	0,03	0,07-	0,03-	3-jarig < 0 2-jarig < -0,05 1-jarig < -0,10
Bufferliquiditeit (eigen vermogen - materiële vaste activa) / Rijksbijdragen	0,75	0,55	0,59	0,57	< 0,05
Personele lasten / totale baten	66,8%	72,5%	79,4%	76,9%	
Personele lasten / Rijksbijdragen	76,4%	74,3%	80,1%	77,7%	
Personele lasten / totale lasten	71,7%	75,0%	74,3%	74,5%	

geen formele signaleringswaarden meer voor de inspectie vanaf boekjaar 2021.

De belangrijkste verwachte ontwikkelingen zijn als volgt:

Fusie

In 2020 werd een verkenning voortgezet van een bestuurlijke samenwerking met – naast de scholen in de personele unie – CSG Liudger te Drachten en het Lauwers College te Buitenpost. Natuurlijke partners omdat het hier ook gaat om christelijke scholengemeenschappen die het belangrijk vinden om het huidige onderwijsaanbod binnen de bestaande scholen te borgen. De voortgang van demografische krimp, de behoefte aan veelzijdige bestuurlijke ondersteuning en betere waarborg op het gebied van continuïteit zijn daarbij belangrijke drijfveren. Met steeds minder leerlingen wordt het moeilijker om als individuele school álle onderwijsaanbod te handhaven. Samen staan we sterker. Eind 2020 werd een intentieverklaring tot bestuurlijke fusie voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. In 2021 is de zogenaamde fusie-effectrapportage (FER) opgesteld waarop de Medezeggenschapsraden (MR) van de school hun instemming wel of niet verlenen. De MR van CSG Liudger, het Lauwers College en het Dockinga College, idem de leden in de algemene ledenvergadering van deze Vereniging, hebben ingestemd met de FER en daarmee met de fusie per 1 augustus 2022. De MR van PRO Dokkum echter niet, zij zien vooralsnog onvoldoende toegevoegde waarde voor PRO Dokkum in een fusie met de drie andere besturen. Op het moment van samenstelling van deze tussentijdse rapportage zijn gesprekken over de afwijzing nog gaande en worden de gevolgen van dit besluit in kaart gebracht.

Marktaandeel

Van verlies aan marktaandeel is voor PRO Dokkum in het geheel geen sprake. Er is nauwe samenwerking met SBO de Twine, de reguliere basisscholen in de omgeving maar ook met de collega VO school het Dockinga College, als het gaat om leerlingen met de indicatie voor ons praktijkonderwijs.

Huisvesting

Verduurzamen gebouw: Het energieverbruik is een onevenredig hoge kostenpost. Door het gebouw te verduurzamen – en hiermee de onvoorziene onderhoudswerkzaamheden in mee te nemen – kan een forse besparing op de energierekening gerealiseerd worden. Door deze besparing kunnen specifieke onderdelen ‘terugverdiend’ worden.

De totale kosten voor zowel het onvoorziene (en noodzakelijke) onderhoud als het verduurzamen van het gebouw worden geraamd op € 790.000,-. Deze kosten zijn in de begroting 2022 meegenomen.

Investerings

Voor in het boekjaar 2022 is € 807.500,- begroot voor onderhoud en aanpassing aan de gebouwen. Dit betreft met name de plannen voor verduurzaming betreffende € 500.000,- vervangen van de aluminium beplating, plaatsen van zonnepanelen € 225.000,- en ledverlichting € 40.000,-.

Daarnaast is er voor inventaris € 10.500,- begroot voor inventaris voor diverse secties binnen de school.

In de meerjarenraming is vanaf 2023 jaarlijks standaard € 50.000,- en € 37.000,- meegenomen voor respectievelijk onderhoud en aanpassing van gebouwen en inventaris.

Contractactiviteiten en 3^e geldstromen

Er zijn vooralsnog geen contractactiviteiten en 3^e geldstromen te verwachten.

Mutaties van reserves

De mutaties van reserves, onderscheiden naar algemene reserves, bestemmingsreserves en overige reserves, en voorzieningen zullen naar verwachting in 2022 niet anders zijn dan in 2021 het geval is geweest.

Overige rapportages

Verwerken, bewaren en beveiligen van persoonsgegevens

Op grond van artikel 13 van de Wet bescherming persoonsgegevens zijn de besturen verplicht om passende technische en organisatorische maatregelen te nemen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking.

Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau garanderen gelet op de risico's die de verwerking en de aard van te beschermen gegevens met zich meebrengen.

Hierbij wordt rekening gehouden met de stand van de techniek en de kosten van de uitvoering. De maatregelen moeten er mede voor zorgen dat onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens wordt voorkomen.

Op PRO Dokkum gaan wij zorgvuldig om met de privacy van onze leerlingen. Dit is vastgelegd in een privacyreglement van onze school. Betreft een informatie beveiligingsplan en privacy reglement verwerking van leerling gegevens. De gegevens die over leerlingen gaan, noemen we persoonsgegevens. Wij maken alleen gebruik van persoonsgegevens als dat nodig is voor het leren en begeleiden van onze leerlingen, en voor de organisatie die daarvoor nodig is. In het privacyreglement kunt u precies lezen wat voor onze school de doelen zijn voor de registratie van persoonsgegevens. De meeste gegevens ontvangen wij van ouders (zoals bij de inschrijving op onze school). Daarnaast registreren leraren en ondersteunend personeel van onze school gegevens over onze leerlingen, bijvoorbeeld cijfers en vorderingen. Soms worden er bijzondere persoonsgegevens geregistreerd als dat nodig voor de juiste begeleiding van een leerling, zoals medische gegevens (denk aan dyslexie of ADHD).

De leerling gegevens worden opgeslagen in het (digitale) administratiesysteem Magister. Dit programma is beveiligd en toegang tot die gegevens is beperkt tot medewerkers van onze school.

Tijdens de lessen maken wij gebruik van een aantal digitale leermaterialen. Hiervoor is een beperkte set met persoonsgegevens nodig om bijvoorbeeld een leerling te kunnen identificeren als die inlogt. Wij hebben met deze leveranciers duidelijke afspraken gemaakt over de gegevens die ze van ons krijgen.

De leverancier mag de leerling gegevens alleen gebruiken als wij daar toestemming voor geven, zodat misbruik van die informatie door de leverancier wordt voorkomen. Een lijst van de leveranciers waar de school afspraken mee heeft gemaakt, is desgewenst op te vragen bij het bestuursbureau. Als u wilt weten hoe de leveranciers van de digitale leermiddelen omgaan met leerling gegevens, dan kunt u dat nalezen in de privacy bijsluiters die horen bij de leermiddelen die de school gebruikt. U kunt daarvoor

terecht bij de VO raad inzake het convenant 'Digitale Onderwijsmiddelen en privacy' of via de website <https://www.privacyconvenant.nl/>.

Het onzorgvuldig omgaan met data en dataverwerkers door medewerkers kan leiden tot datalekken met een grote impact. Hierbij denkend aan aansprakelijkheid en imagoschade. In Fricolore verband werken we als scholen samen om het bewustwordingsproces bij elke medewerker op gang te krijgen en middels protocollen en procedures de kans op datalekken aanzienlijk te verkleinen.

Functionaris Gegevensbeschermmer (FG)

Scholen zijn met de invoering van de nieuwe wetgeving per 25 mei 2018 verplicht een Functionaris Gegevensbeschermmer (FG) aan te wijzen. De aanwijzing van de FG moet worden gemeld bij de Autoriteit persoonsgegevens en moet intern worden gecommuniceerd.

De FG heeft een controlerende en adviserende rol en ontwikkelt niet zelf beleid, reglementen en protocollen. De besturen blijven evenwel verantwoordelijk en aansprakelijk voor IBP.

In Fricolore verband is gekozen om de Lumen Group als FG aan te wijzen. Lumen Group wordt van ieder Bevoegd Gezag dat lid is van de coöperatie Fricolore, dan wel van ieder Bevoegd Gezag dat met toestemming van het bestuur van Fricolore is toegelaten tot deze raamovereenkomst, de Functionaris Gegevensbescherming in de zin van artikel 37 AVG. Deze regeling is in werking getreden op 1 januari 2019.

Rapportage toezichthoudend orgaan

Voor de rapportage van het toezichthoudend bestuur wordt verwezen naar elders in het bestuursverslag.

11 Gegevens over de rechtspersoon

Naam instelling : Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland
Postadres : Postbus 147
Postcode/Plaats : 9100 AC DOKKUM
Telefoon : 0519 - 294137
Fax : 0519 - 220877
E-mail : info@prodokkum.nl
Bestuursnummer : 42606

Toezichthoudend bestuur : dhr. A.D. Aalberts, voorzitter
mevr. Y. de Groot – Krikke, secretaris
mevr. S.M. Ensel-Boonstra, penningmeester
mevr. K.J. van Westrhenen, lid
dhr. F.J. Talsma, lid

Dagelijks bestuurder : dhr. G.W. van Lonkhuyzen

Naam:	Brinnummer	Sector
Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs in N.O. Friesland	05NE	PRO

Internetsite:
Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs in N.O. Friesland www.prodokkum.nl

Jaarrekening

- Balans
- Staat van baten en lasten
- Kasstroomoverzicht
- Toelichting op de balans en de staat van baten en lasten

Balans per 31 december 2021

(na resultaatbestemming)

	Toe- lichting	31.12.2021 €	31.12.2020 €
Actief			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	1.091.628	1.193.650
Vlottende activa			
Vorderingen	2	193.223	75.825
Liquide middelen	3	2.467.676	2.317.248
		<u>3.752.527</u>	<u>3.586.723</u>
Passief			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	4	2.312.783	2.165.609
Bestemmingsreserve publiek		689.496	595.242
Bestemmingsreserve privaat		<u>361.911</u>	<u>370.166</u>
		3.364.190	3.131.017
Voorzieningen	5	81.276	99.946
Kortlopende schulden	6	307.061	355.760
		<u>3.752.527</u>	<u>3.586.723</u>

Staat van baten en lasten over 2021

	Toe- lichting	<u>2021</u> €	Begroting <u>2021</u> €	<u>2020</u> €
Baten				
Rijksbijdragen	7	3.046.031	2.821.114	2.748.727
Overige overheidsbijdragen en subsidies	8	373.721	36.021	38.105
Overige baten	9	<u>63.307</u>	<u>37.215</u>	<u>95.067</u>
Totaal baten		3.483.059	2.894.350	2.881.899
Lasten				
Personeelslasten	10	2.326.580	2.219.242	2.276.138
Afschrijvingen	11	143.072	143.815	147.945
Huisvestingslasten	12	148.188	155.550	134.823
Overige lasten	13	<u>628.721</u>	<u>378.460</u>	<u>367.577</u>
Totaal lasten		3.246.561	2.897.067	2.926.483
Saldo baten en lasten		236.498	-2.717	-44.584
Financiële baten en lasten	14	<u>-3.325</u>	<u>-10.750</u>	<u>891</u>
Totaal resultaat		<u>233.173</u>	<u>-13.467</u>	<u>-43.693</u>

Kasstroomoverzicht over 2021

Het saldo van de geldmiddelen is in 2021 toegenomen met € 150.428,-. De oorzaak hiervan blijkt uit onderstaande analyse van de kasstromen.

(Volgens de indirecte methode)	2021	2020
	€	€
Saldo baten en lasten	236.498	-44.584
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	143.072	147.945
- Mutatie voorzieningen	-18.671	-5.236
- Veranderingen in vlottende middelen:		
. mutatie operationele vorderingen	-117.398	-11.873
. mutatie operationele schulden	-48.699	124.588
	-166.097	112.715
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	194.802	210.840
Ontvangen interest	0	1.125
Betaalde interest	-3.325	-234
	-3.325	891
Kasstroom uit operationele activiteiten	191.477	211.731
Investerings in materiële vaste activa	-41.049	-36.593
Desinvesteringen materiële vaste activa	0	0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-41.049	-36.593
Nieuw opgenomen leningen	0	0
Aflossing langlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie geldmiddelen	150.428	175.138

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland is statutair gevestigd aan de Woudweg 140 te Dokkum.

Activiteiten

De activiteiten van de Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland richten zich op het verzorgen van Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening over 2021 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Rapporteringsvaluta

De bedragen in de tabellen worden gepresenteerd in euro's. Als gevolg van afrondingen zijn in sommige gevallen geringe verschillen ontstaan. Deze verschillen tasten de betrouwbaarheid van de jaarrekening niet aan en zijn geen belemmering voor het verkrijgen van het vereiste inzicht.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan.

In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. De stichting kent geen financiële derivaten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend.

Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de entiteit zijn verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Voor de onderhoudskosten wordt de componentenmethode gehanteerd waarbij de kosten worden afgeschreven voor de resterende looptijd voor het desbetreffende actief.

Gebouwen en terreinen

Het bevoegd gezag is juridisch eigenaar van de gebouwen en terreinen. Omdat het economisch eigendom niet berust bij het bevoegd gezag, zijn de gebouwen en terreinen niet als zodanig geactiveerd. Echter de uit eigen middelen gefinancierde investeringen in nieuwbouw, dan wel investeringen in grote renovaties worden wel geactiveerd.

Uitgaven voor onderhoudsprojecten boven de € 5.000,- per project per gebouw worden geactiveerd. De afschrijvingstermijnen worden op basis van de MOP (Meerjarenonderhoudsplanung) gehanteerd, variërend van 5 tot 40 jaarlijkse termijnen.

Kosten van onderhoud beneden de € 5.000,- worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.

Per 31-12-2021 geldt voor de in gebruik zijnde gebouwen de volgende verzekerde-, resp. WOZ-waarde 01-01-2021:

<u>Adres</u>	<u>Verz-waarde</u>	<u>WOZ-waarde</u>
Birdaarderstraatweg 82	€ 7.828.700,-	€ 2.740.000,-

Inventaris

Inventarisaanschaffingen worden eveneens geactiveerd. Daartoe worden gerekend: pc's en andere hardware, meubilair en alle andere materiële goederen met een aanschafprijs van € 400,- en hoger.

De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

- Installaties	5%	- Audio visuele apparatuur	10%
- Meubilair	5%	- Huishoudelijke apparatuur	10%
- Hardware	20%	- Overige	10% of 20%
- Software	20%		

Leermiddelen

Tot en met boekjaar 2016 werden de leermiddelen, die meerdere jaren worden gebruikt, geactiveerd. Zowel in het eerste als in de drie daarop volgende jaren wordt 25% afgeschreven. Vanaf boekjaar 2017 zijn de leermiddelen direct ten laste van de exploitatie.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht.

Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Dit betreffen vorderingen met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar.

Overlopende activa

De overlopende activa betreffen vooruit betaalde bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te ontvangen bedragen, voor zover ze niet onder de andere vorderingen zijn te plaatsen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de organisatie worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is opgedeeld in een privaat deel en een publiek deel. Private middelen zijn middelen afkomstig van leden van de vereniging of zijn rechtsvoorgangers, dan wel van ouders. Het publieke deel van het eigen vermogen is afkomstig van overheidsorganen of andere publiekrechtelijke instellingen.

Reserves worden gewaardeerd per balansdatum, nadat de resultaatverdeling heeft plaatsgevonden. Resultaten op de primaire bedrijfsactiviteiten komen ten gunste dan wel ten laste van de 'Algemene Reserve'.

Naast een Algemene Reserve kunnen bestemmingsreserves worden gevormd voor diverse doeleinden. De organisatie kent de volgende bestemmingsreserves:

Publieke bestemmingsreserves:

- BAPO: deze reserve is gevormd om daarmee de verplichtingen in het kader van de BAPO duidelijk afgescheiden te houden van de Algemene Reserve. De bestemmingsreserve BAPO wordt gewaardeerd tegen 90% van de door het zittend personeel gespaarde rechten;
- Eigen bijdrage nieuwbouw: deze eigen bijdrage in nieuwbouw (gerealiseerd in 2011) vloeit in 40 jaar tijd terug naar de algemene reserve;
- NPO gelden: deze reserve is gevormd om de ontvangen NPO gelden in te kunnen zetten waarmee leerlingen en leraren geholpen kunnen worden om coronavertraging aan te pakken.

Private bestemmingsreserves:

- Ouderkapitaal: dit betreft private middelen afkomstig van rechtsvoorgangers van de huidige stichting (vh vereniging);
- Ouderbijdragen: dit betreft nog niet bestede ouderbijdragen (private middelen);
- Nazorgfonds: deze reserve is in 2014 gerealiseerd naar aanleiding van de opheffing van de Stichting Nazorgfonds. Ten laste van deze bestemmingsreserve komt jaarlijks ad. € 4.500,- bestedingen voor het verlenen van geldelijke steun ten behoeve van leerlingen van PRO Dokkum. Voor zover mogelijk dient de aard van de bestedingen te liggen in de recreatieve sfeer.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer:

- Er sprake is van een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van de verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
- er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Enkel uitgaven waarvoor de voorziening oorspronkelijk was gevormd worden ten laste van de voorziening gebracht.

Pensioenen

De organisatie kent één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan een pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De werkgever heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De pensioenregeling is daarom verwerkt als een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Jubileumvoorziening

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde vanwege de lange looptijd van de verplichtingen. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening LPB

Deze voorziening is gerealiseerd vanwege de nieuwe regeling Levensfasebewust Personeels Beleid (LPB) die per 01-08-2014 de oude BAPO-regeling heeft vervangen.

Iedere medewerker heeft per schooljaar recht op 50 uren Persoonlijk Budget. De voorziening heeft betrekking op die PB-uren, die worden gespaard voor een latere verlofopname.

De uren wordt gewaardeerd tegen 1/138ste deel van het bruto maandsalaris, uitgaande van het bedrag dat hoort bij de hoogste trede van de betreffende loonschaal per 31 december van het boekjaar, inclusief 15% opslag sociale lasten.

Voorziening WW-uitkeringen

Sinds de afschaffing van het Participatiefonds per 1 januari 2007 zijn scholen deels eigen risicodragers voor wachtgelduitgaven. Van de wachtgelduitgaven wordt 75% verevend tussen de scholen; dit deel wordt begroot en verrekend in de exploitatie. Voor de overige 25% dragen scholen volledig eigen risico. De waardering van de voorziening wordt bepaald op basis van de individuele situatie per medewerker en correspondentie met het UWV.

Voorziening transitievergoeding

Bij ontslag krijgen werknemers een transitievergoeding van de werkgever. De voorwaarde is dat het initiatief om het dienstverband te beëindigen of niet voort te zetten bij de werkgever ligt. Of indien de werknemer zelf ontslag neemt of de tijdelijke arbeidsovereenkomst niet verlengt vanwege ernstig verwijtbaar handelen of nalaten van de werkgever. Dit geldt voor zowel vaste als tijdelijke werknemers. De hoogte van de transitievergoeding hangt af van het maandsalaris en de duur van het dienstverband. De hoogte van de transitievergoeding is 1/3 maand per gewerkt jaar waarbij de transitievergoeding alleen geldt bij ontslag via UWV of kantonrechter. De transitievergoeding is maximaal 1 bruto jaarsalaris.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het jaar. De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden en de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekenings-clausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekenings-clausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekenings-clausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen, waarin de opbrengsten zijn gederfd, dan wel waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten over de verslagperiode voor zover ze verschuldigd zijn aan de werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Voor zover de verschuldigde betalingen op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen.

Pensioenregeling

De entiteit is aangesloten bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Het ABP is het bedrijfstakpensioenfonds voor overheidswerkgevers, waaronder onderwijsinstellingen. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroom overzicht wordt op basis van de indirecte methode opgesteld.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Ontvangen en betaalde interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2021

1 Materiële vaste activa

Het volgende overzicht geeft het verloop over 2021 van de materiële vaste activa:

	Gebouwen en -terreinen €	Inventaris en apparatuur €	Andere vaste bedrijfs- middelen €	Activa in uitvoering €	Totaal €
Aanschafwaarde per 1 januari	1.382.401	624.381	5.488	0	2.012.270
Cumulatieve afschrijvingen	-415.227	-397.905	-5.488	0	-818.620
Boekwaarde per 1 januari	967.174	226.476	0	0	1.193.650
Bij: investeringen	11.322	29.727	0	0	41.049
Af: afschrijvingen	-97.222	-45.850	0	0	-143.072
Af: desinvestering	0	0	0	0	0
Mutaties boekjaar	-85.899	-16.123	0	0	-102.023
Aanschafwaarde per 31 december	1.393.724	654.108	5.488	0	2.053.320
Cumulatieve afschrijvingen	-512.450	-443.754	-5.488	0	-961.692
Boekwaarde per 31 december	881.274	210.354	0	0	1.091.628

2 Vorderingen

	31.12.2021 €	31.12.2020 €
Debiteuren	70	5.575
Overige vorderingen	178.150	53.573
Overlopende activa	15.003	16.677
Totaal vorderingen	193.223	75.825

De overige vorderingen is als volgt te specificeren:

	31.12.2021 €	31.12.2020 €
Vordering personeel	75	0
Rentevergoedingen	0	1.115
Vordering externen	178.075	52.458
Totaal overige vorderingen	178.150	53.573

De overlopende activa is als volgt te specificeren:

	31.12.2021 €	31.12.2020 €
Vooruitbetaalde kosten	15.003	16.677
Totaal overlopende activa	15.003	16.677

3 Liquide middelen

	31.12.2021	31.12.2020
	€	€
Kasmiddelen	270	484
Tegoeden op bank- en girorekeningen	2.467.406	2.316.764
Totaal liquide middelen	<u>2.467.676</u>	<u>2.317.248</u>

4 Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

	Algemene reserve	Bestemmings -reserve publiek	Bestemmings -reserve privaat	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari	2.165.609	595.242	370.166	3.131.017
Resultaat verslagperiode	147.174	94.254	-8.255	233.173
Stand per 31 december	<u>2.312.783</u>	<u>689.496</u>	<u>361.911</u>	<u>3.364.190</u>

Het verloop van de bestemmingsreserve publiek is als volgt:

	Stand per 1 januari	Resultaat verslag periode	Overige mutaties	Stand per 31 december
	€	€	€	€
Eigen bijdrage nieuwbouw	595.242	-29.506	0	565.736
NPO gelden	0	123.760	0	123.760
Totaal bestemmingsreserve publiek	<u>595.242</u>	<u>94.254</u>	<u>0</u>	<u>689.496</u>

Het verloop van de bestemmingsreserve privaat is als volgt:

	Stand per 1 januari	Resultaat verslag periode	Overige mutaties	Stand per 31 december
	€	€	€	€
Ouderkapitaal	165.982	0	0	165.982
Ouderbijdragen	140.394	-3.755	0	136.639
Nazorgfonds	63.790	-4.500	0	59.290
Totaal bestemmingsreserve privaat	<u>370.166</u>	<u>-8.255</u>	<u>0</u>	<u>361.911</u>

5 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Personeels- voorzieningen €
Stand per 1 januari	99.946
Dotaties	10.873
Onttrekkingen	-29.543
Stand per 31 december	<u>81.276</u>

Het verloop van de personeelsvoorzieningen is als volgt:

	Stand per 1 januari €	Dotaties €	Onttrekking -en €	Vrijval €	Stand per 31 december €
WW-uitkeringen	32.014	0	-5.878	0	26.136
Jubileum voorziening	22.289	10.873	-10.058	0	23.104
Voorziening LPB	42.768	0	-12.426	0	30.343
Transitievergoeding	2.874	0	-1.181	0	1.693
	<u>99.946</u>	<u>10.873</u>	<u>-29.543</u>	<u>0</u>	<u>81.276</u>

Hiervan is de verplichting	< 1 jaar €	1 < 5 jaar €	>5 jaar €	Totaal €
WW-uitkeringen	6.988	19.148	0	26.136
Jubileum voorziening	2.706	2.564	17.834	23.104
Voorziening LPB	19.625	10.718	0	30.343
Transitievergoeding	1.693	0	0	1.693
Totaal	<u>31.012</u>	<u>32.430</u>	<u>17.834</u>	<u>81.276</u>

6 Kortlopende schulden

	31.12.2021 €	31.12.2020 €
Crediteuren	49.111	34.129
Belastingen en premies sociale verzekeringen	112.358	109.013
Schulden ter zake van pensioenen	33.551	29.124
Overige kortlopende schulden	29.385	81.815
Overlopende passiva	<u>82.656</u>	<u>101.679</u>
Totaal kortlopende schulden	<u>307.061</u>	<u>355.760</u>

De belastingen en premies sociale verzekeringen is als volgt te specificeren:

	31.12.2021 €	31.12.2020 €
Te betalen sociale lasten	112.358	109.012
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>112.358</u>	<u>109.012</u>

De overige kortlopende schulden is als volgt te specificeren:

	31.12.2021	31.12.2020
	€	€
Nog te betalen salarissen	1.605	212
Inhouding lief en leed	3.572	2.922
Verbonden partijen	17.410	10.433
Rente kosten	759	0
Nog te betalen kosten	6.039	68.248
Totaal overige kortlopende schulden	29.385	81.815

De overlopende passiva is als volgt te specificeren:

	31.12.2021	31.12.2020
	€	€
Vakantiegeld en vakantiedagen	82.656	86.810
Nog te besteden gelden	0	14.869
Totaal overlopende passiva	82.656	101.679

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Vordering OCW ingeval van liquidatie

In 2005 is een ontstane vordering op het toenmalige Cfi, in verband met de overgang van cursus jaar bekostiging naar kalenderjaar bekostiging, volledig afgeboekt vanwege de beschouwing destijds dat deze gedurende de bestaansperiode van de instelling als oninbaar moest worden beschouwd.

Dat neemt echter niet weg dat, in het geval de instelling ooit in een liquidatiesituatie terecht mocht komen, de instelling het recht wil blijven houden om een beroep te doen op de betreffende vordering. Deze vordering is nog steeds van kracht in de 'Regeling onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudigde bekostiging VO 2018'.

De schuld aan het personeel, betreffende de opgebouwde aanspraken op vakantietoelage en bindingstoelage tot en met december en de op balansdatum verschuldigde afdracht pensioenpremies en loonheffing over de maand december bedraagt, gespecificeerd:

	€
Belastingen en premies sociale verzekeringen	112.358
Pensioenpremies	33.551
Reservering vakantietoelage	62.376
Reservering sociale lasten vakantie,- en eindejaarsuitkering	10.781
Reservering bindingstoelage	9.499
Totaal	228.565

Het maximale bedrag dat als vordering op OCW hiervoor kan worden opgenomen bedraagt 7,5% van de personele lumpsum, zijnde een bedrag van € 186.398,-.

Conclusie: hieruit is dat het verschil tussen genoemde bedragen ad. € 42.167,- als een tekortkoming geldt bij liquidatie.

Aandeel bestuursbureau

PRO Dokkum maakt gebruik van de ondersteunende diensten van het Dockinga College en gebruikt daarom dezelfde systematiek als het Dockinga College. Voor het gebruik van deze diensten (incl. dagelijks bestuur en toezichthoudend bestuur) wordt een percentage van de kosten van het bestuursbureau van het Dockinga College door de PRO Dokkum betaald.

In de jaarrekening 2021 en de begroting van 2022 is de systematiek van voorgaand jaar aan gehouden, namelijk 13% van de gezamenlijke kosten.

Fiscale eenheid

De Stichting maakt per 1 januari 2021 deel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en is uit dien hoofde mede hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van de fiscale eenheid als geheel.

Verantwoording ouderbijdragen

De Stichting voor Chr. Praktijkonderwijs in N.O. Friesland heeft zich geconformeerd aan de 'gedragscode schoolkosten', een door besturenorganisaties, ouderorganisaties en schoolmanagers vastgesteld protocol, waarin afspraken zijn vastgelegd over het bewerkstelligen van zoveel mogelijk transparantie van schoolkosten waartoe ouders een financiële bijdrage leveren. Dat houdt ook in dat eventuele positieve verschillen tussen baten en lasten m.b.t. de door ouders bijeengebrachte gelden met hen verrekend worden dan wel beschikbaar blijven.

	Baten	Lasten	Verschil
	€	€	€
Werkweken	0	0	0
Excursies en andere activiteiten	0	5.910	-5.910
Leerling cursussen	1.645	16.160	-14.515
Verstrekingen	570	1.174	-604
Totaal	2.215	23.244	-21.029

De lasten overstijgen de baten met een bedrag van € 21.029,-. Een verrekening met de ouders is daarom niet aan de orde.

Meerjarige verplichtingen

De volgende meerjarige verplichtingen zijn aan de orde als gevolg van Europese aanbestedingen:

- Elektrische levering : betreft prijs per kwh, looptijd t/m 31-12-2025;
- Gas levering : betreft prijs per m³, looptijd t/m 31-12-2025;
- Schoonmaak : betreft een omvang van € 40.520 (incl. BTW) op jaarbasis t/m 31-08-2022;
- Kopieer/ printapparatuur : betreft een omvang van € 10.500,- incl. BTW en inclusief een prijs per afdruk op jaarbasis t/m 31-12-2022.

Mogelijke boete

Er heeft helaas een ongeval plaatsgevonden met een leerling tijdens zaagwerkzaamheden. Dit ongeval is gemeld bij de inspectie SZW en deze heeft in 2021 een onderzoek gestart. Het onderzoek van het ongeval bij zaagwerkzaamheden is nog niet volledig afgerond. Wel is duidelijk dat er blijvend lichamelijk letsel is. De kans bestaat dat er een boete opgelegd gaat worden door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Over de hoogte van deze eventuele boete en eventuele hieruit voortvloeiende consequenties kan op dit moment geen inzicht in gegeven worden.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2021

7 Rijksbijdragen

	2021	2020
	€	€
Rijksbijdragen OCW	2.781.030	2.579.296
Overige subsidies OCW	246.646	144.631
VO/VSO Zorgbudget	18.355	24.800
Totaal Rijksbijdragen	<u>3.046.031</u>	<u>2.748.727</u>

8 Overige overheidsbijdragen en subsidies

	2021	2020
	€	€
Provinciale subsidies en bijdragen	176.042	20.319
Gemeentelijke subsidies en bijdragen	43.500	0
Overige overheden subsidie	154.179	17.786
Totaal overige overheidsbijdragen en subsidies	<u>373.721</u>	<u>38.105</u>

9 Overige baten

	2021	2020
	€	€
Ouderbijdragen	7.180	16.849
Overige baten	56.127	78.218
Totaal overige baten	<u>63.307</u>	<u>95.067</u>

10 Personeelslasten

	2021	2020
	€	€
Lonen en salarissen	1.671.294	1.632.670
Sociale lasten	236.631	229.150
Pensioenpremies	291.669	257.552
Overige personele lasten	126.986	156.766
Totaal personeelslasten	<u>2.326.580</u>	<u>2.276.138</u>

De overige personele lasten is als volgt te specificeren:

	2021	2020
	€	€
Dotaties personele voorzieningen	-8.612	8.444
Personeel niet in loondienst	86.935	36.629
Overige personele lasten	48.663	111.693
Totaal overige personele lasten	<u>126.986</u>	<u>156.766</u>

11 Afschrijvingen

	2021	2020
	€	€
Gebouwen en terreinen	97.222	100.321
Inventaris en apparatuur	45.850	47.289
Andere vaste bedrijfsmiddelen	0	335
Totaal afschrijvingen	<u>143.072</u>	<u>147.945</u>

12 Huisvestingslasten

	2021	2020
	€	€
Onderhoud	36.086	24.453
Energie en water	55.449	55.401
Schoonmaakkosten	43.625	44.121
Heffingen	8.430	6.291
Overige	4.598	4.557
Totaal huisvestingslasten	<u>148.188</u>	<u>134.823</u>

13 Overige lasten

	2021	2020
	€	€
Administratie en beheerslasten	265.697	257.240
Inventaris en apparatuur	13.845	23.219
Leer- en hulpmiddelen	111.616	83.052
Overige	237.563	4.066
Totaal overige lasten	<u>628.721</u>	<u>367.577</u>

Specificatie kosten honorarium accountant:

	2021	2020
	€	€
Onderzoek jaarrekening	3.809	3.980
Andere controleopdrachten	0	0
Fiscale adviezen	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0
Totaal accountantslasten	<u>3.809</u>	<u>3.980</u>

14 Financiële baten en lasten

	2021	2020
	€	€
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	0	1.125
Rentelasten en soortgelijke kosten	-3.325	-234
Totaal financiële baten en lasten	<u>-3.325</u>	<u>891</u>

Bijlagen bij de jaarrekening

- Model E: Verbonden partijen
- Model G: Verantwoording van subsidies
- Model H: Wet Normering bezoldiging
topfunctionarissen publieke en semipublieke
sector

Model E: Verbonden partijen

Meerderheidsdeelneming

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-2021 €	Resultaat jaar 2021 €	Omzet jaar 2021 €	Art. 2:403 BW	Deelname- percentage	Consolidatie ja/nee
Vereniging voor Chr. V.O. in N.O. Friesland	Stichting	Dokkum	Overige	7.371.348	1.918.976	18.667.771	Nee	68,66%	Ja

Minderheidsdeelneming

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten
Onderwijsgroep Fricolore U.A. SWV Fryslân-Noard	Vereniging Stichting	Heerenveen Leeuwarden	Overige Overige

Model G: Verantwoording van subsidies

G1 Subsidie zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Beschikkings -nummer	Datum toewijzing	Prestatie Afgerond ja/nee
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021	IOP4-42606- VO	09-06-2021	ja

G2A Subsidie met verrekeningsclausule aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Beschikkings -nummer	Datum toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale subsidiabel kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten verslagjaar	Te verrekenen per 31 december verslagjaar
N.v.t.			€	€	€	€	€	€	€

G2B Subsidie met verrekeningsclausule doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Beschikkings -nummer	Datum toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Totale subsidiabel kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten verslagjaar	Saldo per 31 december verslagjaar
N.v.t.			€	€	€	€	€	€	€

Model H: WNT verantwoording 2021

WNT-verantwoording 2021 Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland

De WNT is van toepassing op de Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland. Het voor de Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord-Oost Friesland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 124.000,- (klasse A Onderwijs, totaalscore 4 complexiteitspunten. Hiervan zijn 2 complexiteitspunten voor de gemiddelde totale baten per kalenderjaar, 1 voor het gemiddelde aantal leerlingen en 1 voor gewogen onderwijssoorten of sectoren).

De verloning van de leidinggevend topfunctionaris en de beloning van de toezichthoudend topfunctionaris(sen) geschiedt bij de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in N.O. Friesland (Dockinga College) en wordt middels een afgesproken verdeelsleutel doorbelast (*).

Bezoldiging topfunctionaris

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Gegevens 2021 bedragen x € 1	Dhr. G.W. van Lonkhuyzen	Dhr. G.W. van Lonkhuyzen
Functiegegevens	dagelijks bestuurder	dagelijks bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,8000	0,1040
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging	100,0% Dockinga College	13,0%* PRO Dokkum
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 101.291	€ 10.970
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.779	€ 1.926
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 119.070</i>	<i>€ 12.896</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 130.400	€ 12.896
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 119.070	€ 12.896
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2020	Dhr. G.W. van Lonkhuyzen	Dhr. G.W. van Lonkhuyzen
Functiegegevens	dagelijks bestuurder	dagelijks bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,13*
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging	100,0% Dockinga College	13,0%* PRO Dokkum
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 126.831	€ 13.325
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.412	€ 2.145
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 147.243</i>	<i>€ 15.470</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 157.000	€ 15.470
Bezoldiging	€ 147.243	€ 15.470

Toezichthoudende topfunctionarissen

Er zijn geen toezichthoudende topfunctionaris(sen) met een bezoldiging hoger dan € 1.700.
Onderstaand de toezichthoudende topfunctionaris(sen) met een bezoldiging van € 1.700 of minder:

Gegevens 2021 bedragen x € 1	Dhr. A.D. Aalberts	Mevr. Y. de Groot - Krikke	Mevr.. S.M. Ensel - Boonstra
Functiegegevens	Voorzitter	Secretaris	Penningmeester
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 4.260	€ 3.195	€ 3.195
Bezoldiging o.b.v. verdeelsleutel Gemene Rekening (13,0%)*	€ 554	€ 415	€ 415
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 18.600	€ 12.400	€ 12.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging o.b.v. verdeelsleutel Gemene Rekening (13,0%)*	€ 554	€ 415	€ 415
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2020			
bedragen x € 1	Dhr. A.D. Aalberts	Mevr. Y. de Groot - Krikke	Mevr.. S.M. Ensel - Boonstra
Functiegegevens	Penningmeester tm 18-06, voorzitter vanaf 19-06	Secretaris	Lid, Penningmeester vanaf 10-11-2020
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01– 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 3.728	€ 3.195	€ 3.195
Bezoldiging o.b.v. verdeelsleutel Gemene Rekening (13,0%)*	€ 485	€ 415	€ 415
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 15.086	€ 11.900	€ 11.900

2021 bedragen x € 1	Mevr. K.J. van Westrhenen	Dhr. F.J. Talsma
Functiegegevens	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging		
Bezoldiging	€ 3.195	€ 3.195
Bezoldiging o.b.v. verdeelsleutel Gemene Rekening (13,0%)*	€ 415	€ 415
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 12.400	€ 12.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging o.b.v. verdeelsleutel Gemene Rekening (13,0%)*	€ 415	€ 415
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2020		
bedragen x € 1	Mevr. K.J. van Westrhenen	Dhr. F.J. Talsma
Functiegegevens	Lid	-
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging		
Bezoldiging	€ 3.195	€ 3.195
Bezoldiging o.b.v. verdeelsleutel Gemene Rekening (13,0%)*	€ 415	€ 415
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 11.900	€ 11.900

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

Op basis van artikel 13 lid 4 en 6 van de statuten staat het resultaat ter beschikking van het bestuur.

Artikel 13 lid 4 en 6 van de statuten luidt als volgt:

4. Per einde van ieder boekjaar worden de boeken van de stichting afgesloten. Daaruit wordt door het bestuur een balans en een staat van baten en lasten over het afgelopen boekjaar opgemaakt welke jaarstukken vergezeld worden van een rapport van een accountant binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar. Het bestuur stelt een jaarverslag op.

6. Het jaarverslag en de jaarstukken worden binnen zes maanden na afloop van het boekjaar door het bestuur vastgesteld en ten blijke daarvan door alle bestuurders ondertekend. Ontbreekt de handtekening van één van hen, dan wordt daarvan onder opgave van reden melding gedaan.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2020

De jaarrekening 2020 is vastgesteld in de bestuursvergadering gehouden op 01 juni 2021. Het bestuur heeft de bestemming van het resultaat vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over het boekjaar 2021

De directie en de dagelijks bestuurder stellen aan het bestuur voor het resultaat over het boekjaar 2021 als volgt te bestemmen:

	€
Het exploitatie resultaat over 2021 bedraagt	233.173
Onttrekking bestemmingsreserve eigen bijdrage nieuwbouw	29.506
Dotatie bestemmingsreserve NPO	-123.760
Onttrekking bestemmingsreserve ouderbijdragen	3.755
Onttrekking bestemmingsreserve nazorgfonds	4.500
Resteert: toename algemene reserve	<u>147.174</u>

Dit voorstel is reeds in de jaarrekening verwerkt.

Gebeurtenissen na balansdatum

De Medezeggenschapsraad van PRO Dokkum heeft niet ingestemd met de fusie tussen de Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs in Noord-Oost Friesland (het Dockinga College), CSG Liudger en het Lauwers College per 01 augustus 2022.

Op het moment van samenstelling van de jaarstukken zijn gesprekken over de afwijzing nog gaande en worden de gevolgen van dit besluit voor PRO Dokkum in kaart gebracht.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het intern toezichthoudend orgaan van Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord- Oost Friesland

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord- Oost Friesland te Dokkum gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord- Oost Friesland op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Christelijk Praktijkonderwijs in Noord- Oost Friesland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijscontroleprotocol OCW 2021. In dit kader is het bestuur tevens

verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat

een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het intern toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 8 juni 2022

Van Ree Accountants

w.g.

R. van der Weerd RA MSc